

"LIETUVA", SAVAITINIS LAIKRASČIS
IŠLEIDŽIA KAS PENTYKIA, CHICAGO, ILL.
Prenumerata metams:
Suvalkijoje, Kanadoje ir Meksikoje \$2.00
Kitose vietose \$3.00
Prenumerata apmokama iš vieno. Prenumeratos
mokėjimui nuo šios dienos, ne nuo Vėjų. Mūsų
Apiešimų prekių klausimais. Visada adresuokite:
A. OLSZEWSKI
3252 SO. HALSTED ST. : : : CHICAGO, ILL.

LIETUVA

THE LITHUANIAN WEEKLY "LIETUVA"
PUBLISHED EVERY FRIDAY AT CHICAGO, ILL.
Yearly subscription rate:
In the United States, Canada and Mexico \$2.00
To Foreign Countries \$3.00
Advertising rates on application. Address
all communications to publisher:
A. OLSZEWSKI
3252 SO. HALSTED ST. : : : CHICAGO, ILL.

Nr. 47 CHICAGO, ILL., PENKTADIENIS, 22 d. LAPKRIČIO, (November), 1907 m. Metas XVI
ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

POLITIŠKOS ŽINIOS.

MASKOLIJA.

Susirinko jau trečioji duma, klausimas tik kaip ilgai ji panašūs laikyti maloningas caras, kaip ilgai ji jam bus reikalinga?

Tarybos tarp spalvininkų ir demokratų, sutvėrimui atsvaros reakcionierių, iki šiol, rodosi, neišdėvė visų, nes spalvininkai bandė taikytis su monarchistais reakcionieriais, bet ir tos tarybos ne išdėvė visų: spalvininkai ne panoro žengti į reakcionierių eiles, o monarchistai ne sutiko išsivadinti savo reakcionierių siekių. Dumos susirinkime, renkant jos viršininkus, užgimė dideli nesutikimai tarp spalvininkų ir reakcionierių. Pirmutinėse dumos konservatistai ypač už visokią tinkamą, nemokėjamą parlamentarišką užsilaikyti, kaltino atstovus kairiųjų partijų, dabar gi pasirodė, kad konservatistai dar maziau išmano apie parlamentariškąsias formas. Renkant dumas prezidentą konservatyvai reikalavo, kad visi jo sanariai būtų jį partijos. Prasidėjo besikolijimai, barnys. Dumos prezidentas Chomiakov, negalėdamas konservatyvius suvaldyti, pagazdino atsakymu nuo prezidentystos. Tarp pačių konservatyvų užgimė besikolijimai ir besikolijimai, barnys. Prezidentas turėjo, pertraukimui tų barnių, uždaryti posėdį.

Ir visi sumanesnieji Maskolijos gaivalai nuo trečiosios dumos nieko gero nelaikia, kadangi numano, kad duma valdys reakcionieriai, organizatoriai juodašimčių burių. Koki dūmon pateko lietuvių atstovai, dar vis žinių nėra, bet galima manyti, kad ir lietuvių atstovai pateko ne geriausi, kadangi antai iš Kauno ir Vilniaus gubernijų net tarp rinkėjų ne buvo apsviestiesnių, pažangesnių gaivalų tiek, kad jie galėtų išrinkti tikrai gerus atstovus. Suvalkų gubernijoje turėtų galioti buvo tik du apsviesti, tinkanti dūmon įgaliotinai — buvęs dumas atstovas Bulota ir D-ras Basanavičius. Katrą iš jų išrinko, tikrai nežinia. Bulota antrojo dūmon prigulėjo prie darbo žmonių partijos, o tos partijos neužkencia dvasiškai. D-ras Basanavičius paziuros žinomos gerai iš jo raštų. Jis fanatiškas tautininkas, nekencia visko, kas lietuviški, lietuviškai kultūrai galėtų kelti užsto, todėl nekencia lenkų. Vienos lietuvištes vienos šiandien ne pakanka, nes ir su tautyste risi dar daug kitokių reikalų, kiti prisideda ir prie tautystės palikimo.

Tai gi rinkimuose lietuvių atstovų Suvalkų gubernijoje, kaip galima manyti, Bulota rėmė mažesniais ukinkinai ir darbininkai, bet jam priešinosi kunigai; D-ras Basanavičius galėjo turėti paramą kunigų tautininkų, bet jam priešingi buvo visi kiti, ypač gi lenkai ir darbininkai. Kas rinkimuose persvėrė, dar žinių nėra.

Dumos prezidentu rinkimais pasibaigė, nes spalvininkai negalėjo susitaikyti su konservatyvais juodašimčiais. Kunigaikštis Volkonysky likosi išrinktas pirmutiniu pirmesdžio vietininku, o baronas Myerhoff antruoju. Vienas gavo 263 balsus, antras beveik tiek jau iš 402 atiduotų balsų. Demokratų kandidatas Maklakov gavo tik 133 balsus, socialdemokratams visai nebuvo. Dumos raštininku išrinko reakcionierių Sozonovič, nors prieš jį stėjo spalvininkai ir demokratai.

Reakcionierių Markov įnešė dūmon sumanymą išvysti iš visus randaui neprilankius atstovus, bet balsuojant, jo sumanymas neperejo. Itekmė ant caro Stolyfino puola, caras vis labiau kreipiasi į reakcionierių pusę, kuriuos palaiko Didieji kunigaikščiai ir kiti arti sosto stovintys augstū rėdinkai. Prieš Stolyfiną stoji ir sanariai Lygos maskoliskos

tautos, kadangi rinkimų laike jis prisakė vietiniams valdininkams neleisti platinti kurstančių maskolius ant nemaskolių ir progresyviškesnių žmonių atsisaukumus; uždavė net vieną jų laikraštį, ant kelių uždėjo gana didelės baudmes. Ir tuom suerzino visą tą širšių lizdą, kuris norėjo stoti augščiau Stolyfino, jį padaryti vien pildytoju to, ko Lyga užsimanys.

Stolypin kentė ilgai "Tikrųjų maskolių lygą", ją rėmė ir per tai ji elgėsi vis drąsiau, ant galo griebėsi ir paties Stolyfino. To mulai ministerių pirmininkui pasirodė per daug. Jis liovėsi rėmęs Lygą, o ji užtai savo laikraščiuose pradėjo užsipildinti ant savo protektoriaus, su juom pradėjo kovą.

Amerikos karės ministeris Taft, kuris, kaip Amerikoj manoma, žinoma, jeigu kitos partijos tvirtina nesusiorganizuos, taps prezidentu pasitraukus nuo vietos Rooseveltui, 18 d. lapkričio atakojė į Vladivostoką. Iš čia, Siberijos geležinkelio, iškeliavo Peterbargą, kur tikisi pribūti 5 d. gruodžio. Atlankys jis vien carą, o 7 d. gruodžio, nepasimačius su Vokietijos cecioriu, kadangi iki tai laikui jis ne sugrįžė į Anglijos, iš Hamburgo išplauks tiesiai Amerikon. Dūmą su nū vienu Europos valdovų nesimatys.

Argi todėl Ameriką vien su Maskolijos caru risti antkesni ryšiai? Ekonomiški ir kultūriški ryšiai tarp Amerikos ir vakarinės Europos daug antkesni negu su Maskolija. Tai gi matyti, Ameriką su Maskolija rėmė politiškieji reikalai ir Amerikai, jos mierių atsiekimui, gali daugiau pagelbėti reakcionieriška, žemai kultūriškai stovinti caro viešpatystė negu vakarinės Europos tautos. Kasgi todėl rėmė dvi taip nevienodas tautas? Rėmė jas baimė prieš parodžiusią tokių gyvumą ir galybę Japoniją. Japonija jau sumušė Maskoliją ir rengiasi į karę su Amerika. Kitoms tautoms Japonijos susidartinimas ne taip pavojingas kaip Amerikai ir Maskolijai, todėl jos prieš tą patį priešą ir bando labiau susiartinėti, susidraugauti.

ITALIJA.

18 d. lapkričio išsipildė Italijos astronomų pranašavimai, kurie apreiškė, jog antroj pusėj šito mėnesio galima laukti audrų ir žemės drebėjimų ant žemės paviršiaus. Astronomai, leidami šviesą savo pranašavimus, visai gal nesitėkėjo, kad tie pranašavimai išsipildytų taip greitai ir tai, kad jie pasiektų jų locną tėvynę.

Tuom tarpu žemės drebėjimai siautė pietinėje Italijoje, provincijoje Reggio di Calabria. Žemės drebėjimas apsirėškė 2 val. po pietų. Miestuose: Branchaleon, Teruzzano ir Brianca sugriuvo tulas triubų skaitlūs. Žmonių rods ne daug pražuvo, kadangi po paskutinių tose jau aplinkinėse buvusių žemės drebėjimų daugumas žmonių apėjo savo namus ir dar jį juos nebuvo sugrįžę. Trečią valandą buvo smarkus žemės sudrebėjimas mieste Reggio ir persigandę gyventojai išbėgo iš namų ir nedrysta jį juos sugrįžti. Vargas tarp gyventojų labai didelis. Valdžios, dėl vargo, bijosi riaušių ir žmonių sukilimo, ypač, kad užstojus blogiems laikams, ir Amerikos grįžta daug išievių, kurie ten laisvės ir turtų ne rado.

Italija Afriką turi mažą koloniją tarp Egipto ir Abisinijos, vadinamą Eritrą; daugiau kolonijų Italija neturi, nors daugelis italionų, negalėdami išmisti namie, je, kraustosi į kitus kraštus; ypač daug italionų keliauja į šiaurinę ir pietinę Ameriką. Eritrą iki šiol Italijai mažai naudos atgabenų; buvo laikai, kad ji norėjo ją Anglijai parduoti. Dabar vienok randa užsimanė, pakelti kolonijos vertę, įvesti čia medvilnės auginimą. Bandymai su Alabamos medvilne išpuole paskėtingal. Todėl randa nori Eritrą

oj įrengti medvilnės plantacijas, kur negalinti išmisti Italijoj žmonės rastų su gerą uždarbį. Randa stengiasi išieivysti italionų ypač nuo Amerikos nukreipti ir palengvinti išieiviams apsigyvenimą ir kelionę į Italijos koloniją Eritrą. Ar rando besistengimai gerus išduos vaisius, tą ateitis parodys.

MOROKKO.

Pereitą savaitę aplinkinėse Magador buvo smarkus mušis tarp dviejų brolių besivaržančių sosto Morokko, Abdul Aziso ir Mulai Hafigo pajiegy. Pasirėmęs ant gerų rodų prancūziški oficerų, o gal ir ant nuo prancūzų gautų ginklų, Abdul Azis užsimanė nuo Mulai Hafigo atimti pirmą jo paimtą miestą Magador. Mušis miesto aplinkinėse buvo labai kruvinas, daug kareivių krito ant mušo lauko. Kareiviai Mulai Hafigo likosi sumušti, ir pergalėtoji rankas pateko daug ginklų. Mulai Hafig, su likučiais savo pasekėjų, pasitraukė į pietus. Itekmė, dėl nepasiekimo užpulti ant prancūzų ir nepasiekimo dabartiniam mušij visai nupuošė šiauriniuose Morokko kraštuose; pirmą jo pusę laikiusios maurų giminės pasiduoda pergalėtoji. Klausimas tik, ar šitame nelaimingame krašte pasibaigs dabar kraujo praliejimai, ar brolių tuos kraujo praliejimus pagimdė susitaikys. Tą, žinoma, netolima ateitis parodys.

IS LIETUVOS.

IS VILNIAUS.

Gelžkelio stotyje buvo pilna policijos ir žandarmerijos, kuri nieko neleido — prisitarti prie traukinio. Vagonan, kuriame išvažiuojo vyskupus, buvo įėjus tik gubernatoriaus.

Išvažiuojamas taip staiga įvyko, kad mieste apie tai beveik niekas nežinojo.

Spalių 5 d., 7 val. vakare, kurjeriniu traukiniu J. M. Vyskupas Ropp'as išvažiuojo Peterbargą, jį kur liko pakviestas viršausiojo įsakymo galia. Kelionėje J. M. lydėjo kun. Baiko ir Sadovskis.

Spalių 6 dieną, apie 3 valandą nežinia kas išvėgė šv. Petro bažnyčioje (Antakalnyje) pinigų iš dėžių (skarbonų). Suminta Vienolyno miške įtariamas vagystėje jaunas žmogus, kuris paskiaus ir prisipažino vagystėje ir pasisakė, esąs Vilniaus komercijos mokyklos VII klasės mokinyš Kazys Čertovičius, katalikas. Pas uimtajį rasta tik 3 r. 33 kap.

Vilniaus žemės bankas, už mokesčių bankui neismokėjimą, paskyrė parduoti iš licitacijos lapkričio ir gruodžio mėn. š. m. 2 tulas triubų skaitlūs. Žmonių rods ne daug pražuvo, kadangi po paskutinių tose jau aplinkinėse buvusių žemės drebėjimų daugumas žmonių apėjo savo namus ir dar jį juos nebuvo sugrįžę. Trečią valandą buvo smarkus žemės sudrebėjimas mieste Reggio ir persigandę gyventojai išbėgo iš namų ir nedrysta jį juos sugrįžti. Vargas tarp gyventojų labai didelis. Valdžios, dėl vargo, bijosi riaušių ir žmonių sukilimo, ypač, kad užstojus blogiems laikams, ir Amerikos grįžta daug išievių, kurie ten laisvės ir turtų ne rado.

Italija Afriką turi mažą koloniją tarp Egipto ir Abisinijos, vadinamą Eritrą; daugiau kolonijų Italija neturi, nors daugelis italionų, negalėdami išmisti namie, je, kraustosi į kitus kraštus; ypač daug italionų keliauja į šiaurinę ir pietinę Ameriką. Eritrą iki šiol Italijai mažai naudos atgabenų; buvo laikai, kad ji norėjo ją Anglijai parduoti. Dabar vienok randa užsimanė, pakelti kolonijos vertę, įvesti čia medvilnės auginimą. Bandymai su Alabamos medvilne išpuole paskėtingal. Todėl randa nori Eritrą

stą vietos, į pagelbą gi Vilniaus gubernijinio kalėjimo viršininkui esąs paskirtas Sventėnų kalėjimo viršininkas, Sventėnų gi kalėjimą laikinai prižiūrės Sventėnų miesto policija.

(Is "V. Z.")

IS KAUNO.

Visos partijos Kaune, kurios dalyvauja rikimuis, jau išstaciūsios savo kandidatus. Miesto kurija renka į guberniją iš viso 5 rinkikus. Pirmasis žydų suvažiuojamas — 2 rinkikų — Abramsoną (buvusis dumas atstovas) ir advokatą rinkelsteina, abudu kadetu; krikščionių gi suvažiuojamas — 2 rinkikų — Baciarskį (lenkų tautininkas). Antrasis žydų suvažiuojamas renka 1 rinkiką, Majeravičių (dešinysis kadetas) ir krikščionių suvažiuojamas taip pat 1, rodos Girkaną, katalikų-darbininkų pirmesdį. Jį perša lenkų tautininkai. Lietuviai to paties suvažiuojamo stato Leoną (buvusis dumas atstovas), bet viltis daugiau surinkti balsų maža. Tuo reikalauje kreipėsi prie Stašinskio, buvusio dumas socialdemokrato atstovo, kad pirmieviai darbininkai paduotų savo balsą už Leoną. Eliesdiečiai nestato savo kandidato, nors, kaip dabar pasirodo, būtų tikrai galėję išvesti jį. Kalta čia, žinoma, apatija pačių darbininkų, tai, kad jie atsėlė prie rinkimų. Bet daugiau kalta pati partija. Savo laiku ji visai nesirupino agitacija tarp pačių darbininkų. Dėlto beveik visi darbininkai, kurie yra eliesdiečių įtekmes, neapreiškė savo rinkimo tiesų. Žydai socialdemokratai taip pat nėra išstaciūs savo kandidato. Jie jaučias esą per daug silpni, kad galėtų ką daryti.

Penktadienį, Spalių 5 d., apie 4 val. ryto, kilo gaisras Jurburgų gatvėje. Sudėję 25 namai. Beveik pusė sudėgusių namų nebuvo apdrausti. Nuostoliai dideli.

(Is "Z.")

IS UTENOS.

Ukmer. pavieto. 10 d. rugsejo areštavo buvusį jį II dumas atstovą P. Kumialį. Jam nuvartyti Ukmergės kalėjimui buvo paskirtas Vizono valstaus uriadninkas Mešov. Atsėdus laikui gabenties Ukmergėn, pribuvo uriadninkas su "užpiltom akim". Tame nieko nepaprasto ir nuostabaus nėra — juk mūsų "tvarkadarai" retai kada esti "ne užpiltom akim". Kumialis, matydamas tokiam padėjime policistą, išpildančio Utenos antstolio priedermes pareikalavo, kad jam paskirtų Utenos, o ne Vizono uriadninką. Antstolis su tuo sutiko. Mešov pamatė, kad jam iš po nosies ištraukiamas gaudus kapis — juk, mano jisai sau, kalinsy būtinai sutiks duot keletą rublių, by tik su juo nors kiek žmoniškiau būtų apsinama; antra vertus, labai nesunku, krata bedarant, prisiravint laikrodėlis. Todėl — pasipriešino ir net "burnoties" pradėjo. Antstolis paliepė jam pasislinkti. Jis, Vizono uriadninkas, turįs pasislinkti. Niekados! Antstolis tuomet griebėsi už kardo. Bet ir jis juk esąs prie ginklo — tarėsi sau, ir teip pat išsitraukė kardą. Antstolis, matydamas, kad čia gali išeiti nekapi, pareikalavo sargybinių. Pribuvo du. Bet kas tokiam narsuoliui du sargybinių: jisai sau besisėdintis ir kardu su revolyveriu begadins. Prisiėjo antstolis išreikalauti visą "komandą" sargybinių, kurie, lavimai ekonomiskai.

Vilniuje gauta ministerijos įsakymas konfiskuoti kraštutinių dešiniųjų partijų atsisaukimus, platinamus sodžiosne ir sukeliančius tarp sodžiųjų gyventojų bruzdėjimą.

"K. L." praneša, buk gubernijinėje kalėjime dabartinį laiką esą 800 kalinių. Kalėjiman atgabeną esą daug kalinių už Sventėnų kalėjimo, kuriame truk-

dių sodž. vežimą degtinės. Policija pradėjo stropiai įieškoti kalininkų, net pats antstolis darė kratas, bet nieko nerado. Tuomet pagailo A. Gabriunui tų po-ny, kad jie perniek trankos. Nusivijo juos net Kupiškį, bet antstolio jau neberado. Todėl viską išpasakoję pristavui. Šis davė žinot antstoliui, kad yra "talalininkas". Tuomet antstolis sugrįžo ir areštavo arti 30 žmonių A. Gabriuno nurodymu. A. G. įdavė visus tuos, kuriuos tik matė praeinant pro tą vietą, žiurint per langus ir tt. Daugelį paleido, bet ty, kuriuos labiau įdavė Gabriunas, nepaleidžia. Visi duotieji yra Lebedžių sodž., o ant Lebedžių A. G. buvęs pikštis. Už tą patarnavimą antstolis žadėjęs duoti 25 rublius, tik kažin ar davė. Neseniai Gabriuną buvo parsikvietęs Kupiškio pristavas: klausė, ar kas nekėsėdį, ar nežada kaiko jam padaryt... Taip valdžia vaiso sau padėtojus, tik čia jau tai visai menką apsirinko, nes, ir skaityt nemoka.

J. Raugalius.

(Is "Z.")

IS AUGŠTUIČIU.

Siaulių pav.

Nuo šių metų čia atidengiam pradėdamosi mokykla. Įdomi jos atidengimo istorija. Sumanymas įvyko pačių žmonių tarpe. Karštesnieji jos rėmėjai ir vykdytojai buvo du latviai, vietiniai ukinkinkai. Rupinties tuo dalyku pradeda tik šį pavasarį; dabar gi jau yra leidimas, parkviestas mokytojas, pasamdytas butas. Susidėję ke- lių apylinkių sodžių ir vienkieminių gyventojų tarisai pasistatydinti mokyklai namą. Tam tikslui renka iš ukinkinkų nuo dešimtinės po 30 kap., — už to pinigų perkasi dešimtinę žemės mokyklai. Iš valdžios jau esą paskirti pašalpos 5 tukstanciai rublių, duota mokyklai kailerie rakandai, pavyzdžiui — "oj" ir "oj" šepkų "sejės" kytėjai algos paskirta 45 rubliai j mėnesį. Bežemių ir tų ukinkinkų, kurie prisidėjo prie mokyklos įstatymo, vaikai bus priimami dykai; iš kitų gi bus imama už visą žiemą mokesnis 1 rub. Mokinama busių ir lietuviškai. Tikimasi, kad ta mokykla užlaikymą valdžia pasiims ant savės.

P. B-is.

(Is "Z.")

IS SIAULIU.

Siaulių žydų darbininkų grupasumanė įkurti savo darbininkų vartotojų draugiją. Tiesa, čia jau keletas metų kaip yra įsikurę vartotojų draugija, bet jai rupi daugiau pelnas, negu kas ištraukiamas gaudus kapis — juk, mano jisai sau, kalinsy būtinai sutiks duot keletą rublių, by tik su juo nors kiek žmoniškiau būtų apsinama; antra vertus, labai nesunku, krata bedarant, prisiravint laikrodėlis. Todėl — pasipriešino ir net "burnoties" pradėjo. Antstolis paliepė jam pasislinkti. Jis, Vizono uriadninkas, turįs pasislinkti. Niekados! Antstolis tuomet griebėsi už kardo. Bet ir jis juk esąs prie ginklo — tarėsi sau, ir teip pat išsitraukė kardą. Antstolis, matydamas, kad čia gali išeiti nekapi, pareikalavo sargybinių. Pribuvo du. Bet kas tokiam narsuoliui du sargybinių: jisai sau besisėdintis ir kardu su revolyveriu begadins. Prisiėjo antstolis išreikalauti visą "komandą" sargybinių, kurie, lavimai ekonomiskai.

Nauja gi draugija žada būti visai kitokia. Ji bus vien darbininkų, nes prie jos galės pridėti tik fabriky darbininkai ir amatininkai. Kad nebutų nuo pat pradžių nesupratimų ir nuostolių, ji žada organizuotis ant tų pamatų, kurie yra priimti "Darbo Sąjungos" (Trudovoj Sojuz) Peterburge.

Darbo Sąjunga susitvėrė 1906 m. pradžioje. Prie jos prisidėjo iš pradžios tik nedidelis būrelis žmonių — ji nerado išpradžios užuotautos tarp darbininkų. Bet kuomet 1907 m. pradžioje visur baisiai pabrango duona, fabriky darbininkai aiskiai pamatė, kad D. S. gali atnešti jiems didelę naudą, ir todėl dideliais būriais pradėjo jon stoti. Dabar D. S. turi keltą savo krautuvų visose, darbininkų apgyventose, miesto dalyse ir puikiai įtaisytą keptuvę. Visi darbininkai, dirbantieji ar tai keptuvė, ar tai krautuvė, gauna alga sulys sutarimo D. S. gaus valdybos su tos šakos darbininkų profesionaline sąjuna.

ga. Nariai (dalininkai) gauna tik vieną procentą pelno ant inestiosios sumos ir tai tik laikinai, — paskui žadama tas procentas visai panaikinti. Kiekvienas dalininkas turi tik vieną balsą.

Je i ant tokių pamatų bus suorganizuota ir Siaulių darbininkų vartotojų draugija, tai galima tikėtis, kad ji geriau gyvuos už kitas, buržuazines draugijas. Ypač, kad išviso darbininkų ir amatininkų Siauliuose yra lig 1000 žmonių. Reikia tikti, kad prie sumanusių tą draugiją žydų-darbininkų prisidėtų ir lietuviai.

Ir jie, turbūt, prisidės, atmindami, kokią jiems naudą gali atnešti draugija. Užteks priminus, kad ar tai streikų, ar bedarbės laikų, draugija gali atnešti savo nariams didelę pasipirtį, duodama jiems kreditan, be procento valgomuosius daiktus ir tuo gelbėti juos nuo krautuvinių nagų. Užsienį tokios darbininkų draugijos yra labai prislaplatingė ir daug gero atneša darbininkams: jos taiso spektaklius, koncertus ir skaitymus, laiko knygynus ir muzejus. Tiesa, to mes greitai gal da negalėsime susilaukti, bet ilginiui, beabejo, ir tat bus. Tikrai nereikia snauti: reikia naudotis kiekviena proga, kuri gali padėti mums plėtoties, švieties ir kovoti už buvio pagerinimą.

Vagabunda.

(Is "Z.")

IS SENAPILĖS.

Suvalkų gub.

Gimnazijos profesoriai kėlė išleistuves J. Miknevičiui, žinomam kufiugui batiškiui. Buvo kalbos. Direktorius ir popas kalbėjo, kad jie su kn. Miknevičium buvo vienu keliu, ir gynė vienus idealus.

Ir tai buvo teisybė, nes kn. Miknevičius buvo toksai patis obrusitėlis, kaip ir visi rusai biurokratai mūsų šalyje. Atsikraustė jisai į mūsų gimnaziją prieš kokius 25 metus tuomet, kada kn. J. Cesna buvo atsiskėdęs nuo profesuros už tai, kad tikėjimo mokslas buvo išguldomas rusiškai. Reikalavo lenkiško išguldomo. Kn. J. Cesną atstatė nuo vietos. Gana ilgai valdžia nesurado kunigo, kuris suktų rusiškai tikėjimą išguldinti. Boikotą sulaužė kn. Mik. Patsai menkai mokėdamas rusų kalbą, dėl pinigų apsiėmė rusifikuot mūsų gimnazijos katalikus Mokiniai juokėsi. Kai kurie išsireiškimai rusiškai pasiliko ir dabar, kai po medegia ir "Juokdaris": "a djaol vo obrazie prekrasnio dievicy čihajet na čelovečeskiju dušu". "Piotr Amijanski ischo-dil vsiu Evropu pieškom, a imen no verchom na oslie". Jo draugai-kunigai tiesiog nekentė, rusų vyriausybė niekino jį. Kada mokiniai-lietuviai, bene 1885 m., pareikalavo nuo jo, kad jisai saktų bažnyčioje ne lenkiskius, bet lietuviškus pamokslus, tai kunigėlis noro jų neišpildė, bet tuojaus danesė direktoriui, šits tik ką neišvijo tų mokinių iš gimnazijos. — Kada internate mokiniai apie 1894 m. pareikalavo, kad maldos būtų ne rusiškai, prigimtoji kalboj mokinių, tai batiška — kunigėlis ir čion atsižymėjo, danesdamas, kam reikiama, ant tų "miatežniukų". Nežiurint jį, kad lietuviškai mokė-turi tie, kiek išimokino "ganydamas aveles", skverbėsi užimti lietuviškos kalbos mokytojaus vietą; tiktai intervencija vyskui po Baranauko išgelbėjo lietuvių nuo tos laimės. Abelnai kn. M. per 25 m. nė mokiniams, nė lietuviams, nė katalikijai sukur-turė, ir todėl dideliais būriais pradėjo jon stoti. Dabar D. S. turi keltą savo krautuvų visose, darbininkų apgyventose, miesto dalyse ir puikiai įtaisytą keptuvę. Visi darbininkai, dirbantieji ar tai keptuvė, ar tai krautuvė, gauna alga sulys sutarimo D. S. gaus valdybos su tos šakos darbininkų profesionaline sąjuna.

Nepseudoukininkas

(Is "V. Z.")

KAME MUSU TURTAI.

"Kurjer'o Litewski'o" No. 20 paduota žinia, buk Vilniuje grafas Tiskevicius padovanojęs gražius ramus lenkiškajai "Mokslu Draugijai" (Towarzystwo Przyjaciol Nauk), kuri dabar turėsianti puikią ir nebet kokią nuosavybę.

Taip tas pas lenkus. Mūsų-gi lietuviškoji "Mokslu Draugija", ir kitos pirmutinius žingsnius statydamos, žinoma, vos tegyvuoja.

Neseniai dar pabudę, mes lietuviai tokių turtingų vyrų visai neturime, o mūsų apsilienkiosioji bajorija, tarytum lenktyn eidama su varšaviečiais ir kitokiais lenkais, skubiai ir noriai didina turtus ir be to jau šimteriopai turtingesniųjų už mus lenkų.

Nė pavydėt, nė nenusiminti mums už tat nepridera. Mes juk įpratome žiūrėti, kaip Lietuviams bemiegant, lenkai, smarkiai reikalaujami, Lietuvos žmones ir turtus pavaldę, ir visokiais būdais visus ir viską čion lenkindami, savosios lenkybės vardą platinę. Siandien, gerokai išsimiegoję, mes šios tėvynės kija iš miego, ir kaip visuomet gamtoje, kas pažau auga — tas ilgai patekina. Arzuolas, sakysime, palengva anedamas, amžius pergyvuojas, o

greitai auga gluosnis, greitai ir dingsta.

Tegul, neseniai paduše, mes ne turim nė savųjų bajorų, nė šiaip jau turtingųjų vyrų, bet šitoji stoka neduoda mums teisės save vargšais vadinti.

Jeigu tik panorėsim, tai tur-ty ir pinigų atsiras pas mus už-tekčiai, nes susipratimas ir ben-dras visuomenės nauda darbas, tai mūsų didžiausieji turtai.

Jie gyvuoja jau tarp mūsų — juos vien geriausiai pažinti rei-kiu!

Lietuvių iš viso yra skaitoma 3 suviršum milijonai. Atmetus iš šitojo skaitliu: vaikų, pae-nusių, ir visai nesusipratusių ar nenorinčių dalyvauti visuomenės darbuose 2 suviršum mi-lijonų, apturėsime grynai susi-pratusių lietuvių vieną milio-ną!

Jeigu kiekviena ypatė iš šito-jo milijono lietuvių paauguotų kasmetai visuomenės naudai:

a) po 5 kap., i metus surink-tume 50 tukstančių rublių;

b) po 10 kap., i metus surink-tume 100 tukstančių rublių;

c) po 15 kap., i metus surink-tume 150 tukstančių rublių;

d) po 20 kap., i metus surink-tume 200 tukstančių rublių;

Dedant tik po 20 kapukių — i penkerius metus surinktume vieną milijoną rublių (1.000.000). Yra tai jau gražus pinigai, ku-riais daug, daug-ką atlikti galė-tume.

Toliaus, taip-pat rinkdami, i kokius 20 — 25 metus prieitu-mėm ligi 4 — 5 milijonų rublių, o su tokiais pinigais tikrai at-maitytume Lietuvą. Turėtume tada užtektinai ir gimnazijų ir šiaip jau vaikams ir mergaitėms mokyklų, viešų knygynų ir prie-glaudos namų, galop įsteigtu-mėm savųjų universitetų, teatrų ir kitokias augštesnes mokyklas, ir Dievs žin, ko gero neuveiktume. Lietuva būtų tada ir ap-šviesta, kur-kas laimingesni!

Tokį sumanymą atlikti, žino-ma, tai darbas ne vieno žmogaus. Tat gali būti atlikta tik, vi-siems inteligentams ir draugi-joms susivienijus!

Tai gi, vardan tėvynės labo, reikiu, kad visų Lietuvos parti-jų inteligentai, užmirše bergž-dzias ir prie nieko gero (?) ne-privedančias barnis ir ginčus, tvirtų prie viešo proto dar-bu, sumaudot turtus, kurie mu-sų tėvyninai tarpe dar gali ap-mirę. Mūsų žmonės tikrai atsi-lieps. Tat gerai matyti iš dau-gybės Lietuvoje pristatytųjų žmonių lėšomis bažnyčių. Kur tik i juos prakalbėt mokėta, juos sujundina, ten jie nepasigalėjo nė darbo, nė skatiko, o ką jau ir sakyti apie davimą kokių 5 ar 20 kap. i metus.

Broliai Lietuviai! Pavyzdžiui tame tegul mums būtų viešieji, žydai ar tie patys lenkai. Prie šiošios ar tokios partijos pri-klansydami, visur ir visuomet jie pasilieka savimi, tai yra vokie-čiai, lenkai ar žydai, nes ne-bėstant tėvynės ir partijos ne-be-turėtų kur veikti.

Tai gi, tautiečiai, užmirše vai-dus, vyras i vyra, stokime prie darbo terti tautos kapitalą *, nes tuo tik pakelsime žmonių gerovę, ir suteiksime garbę Lie-tuvos vardui.

Mano dėta reikiu, kad visos gyvuojančios Lietuvoje draugi-jos, šiošios ar tokios pakraipos juos būtų, susitarę, imtųsi už šito-jo darbo ir:

1) Stengtųsi, idant būtų drau-gių nariai laikyti sau už prider-mę, metai i metus, įnešti 2 — 20 kap. tautos kapitalo sutvėri-mui.

2) Užsiurtų, kad kiekvienas suaugęs ir susipratęs lietuvis būtina įsirašytų i narius vienos iš gyvuojančių Lietuvoje draugi-jų.

3) Surinktuosius tokiu būdu pinigus pavestų priežiūrai, saky-sime, "Lietuvos Mokslo Draugi-jos" Vilniuje, arba kitos tam tikslui įsteigtosios.

Susidedanti iš rimčiausių Lie-tuvos inteligentų, toji ar kitoji draugija absoliutiškai negalėtų ir neturėtų būti partviška. Jo-sios nariams jokių būdų nepride-rėtų vesti vien savo partijos rei-kales, nes josios priedermė turėtų būti lietuviškosios visuomenės gerovė.

Mūsų visuomeniškojo veikimo paveikslu galėtų mums būti kad ir tie patys tarp mūsų gyvenan-

tiejie žydai. Pas juos ir ne be-partijų, o vienok visur jie pasi-lieka žydais.

Jų plačiai išsiplėtojusio su-sipratimo privesir čionai faktai, kurį esu iš gero šaltinio patyręs, būtent: žydelis vargšas, kursai gatvių šlavimu Vilniuje maistą sau pelno ir tas kas sanvairė įneša i "kahala" vieną kapeką visuomenės reikalams.

Užtat-gi žydai, turėdami visa-dos pinigų užtektinai, greitai nu-veikė, kas jiems reikalinga. O mes lietuviai? Paziūrėkime nors i mūsų laikraščiuose garsintąs visuomenės naudas aukas. Ir maža — ir mažos!

Visai kitiškai išrodytume, jeigu kiekviena ypatė iš mūsų susipratusio milijono duotų kas metai nors 5 — 20 kapeku vi-suomenės labui.

Mano minėtasis vargšas-žy-de-lis, duodamas kas sanvairė vieną kapeką, i metus įneša jau 50 — 52 kapeki. O reikalaui nuo sa-vųjų, visuomenės labui, vos tik 5 — 20 kapekų i metus, tai jau ne pavargėlių nuoskauda.

Pirm negu šitajį sumanymą i laikraščiai paleidau, aš nekarta-tame dalyke kalbėjau si su mūsų žmonėmis. Pasirodo, kad 5 arba 20 kapekų metinį davinį jie laiko už pasityčiojimą iš savės: — "Na, tiek tai jau ir kiekvie-nas "ubagas" (elgėta) gali duo-ti" — atsakydavo kiekvienas.

Jeigu prastieji žmonės taip jau apie šitajį dalyką mano, tai galima tikėtis, kad mūsų inte-ligentijs tarpe šisai mano bal-sas nepasileks balsu šaukiančio-jo tyruose.

Kunigas Apyseis.

*) Paraginimas stoti prie dar-buomet tik nepasilekia beva-i-singu, kuomet darbo tikslas yra aiškus, pilnai suprantamas. To-dėl pirmų pirmiausiai reikiu iš-aiškinti, kas bus daroma su tuo tautos kapitalu. Apie tokį tau-tojos fondą savo laiką didžiai sa-vajoje lietuvi tautininkai, bet rods iš tos svajonės nieko neišėjo — pinigų nedaug kas susirinko.

Red.

(Is "V. 2.")

VALSTIECIU NELAIMĖS.

Nuo senų laikų valstiečiai už visus kitus luomus yra labiausiai pažinti, prispausti, niekinami ir beveik skriaudžiami; todėl jie, valstiečiai, daugiausiai už visų vargo kenčia ir nuskurdę gyve-na.

Ir kaip jie nebus nuskurdę? Štai iš vienos pusės sietiškoji biurokratija ir visokia valdžia sukrėvė ant valstiečių visokius mokesnius, akcizes, maitus ir t. t. ir veizi vien tik, kaip galėda-ma iš valstiečio daugiau ką pa-imti.

Dvarininkai ir valdžia ir gi se-niai pasistengė jau sau didelių ir gerus plotus žemės ir girių užsigriebti, valstiečiams-gi kelin-tam žemės po sklypelį bepali ko ir dar už tą žemės sklypelį už-dėjo ant jų visokius išperka-muosius mokesnius, (ne veltui davė, bet liepė brangiai ir tą pastarąją atpirkti) ir visokias "naturalnas pavidnastis". Sau-gi ir dvarininkams, valdantiems di-džių žemės plotus, išskiriant til-tams materijalą, nėjokių tik "pa-vinščių" neuždėjo. Tiesa, 1905 metais buvo apskelbtas gubernato-rius cirkuliaras, kuriame bu-vo, jog ir dvarininkai bus priver-ti keltis taisyti, bet reakcijai ga-vus vėrsų, tasai cirkuliaras tapo už mirštas ir valstiečiai vieni, kaip taisė, ir tebetaiso kelius.

Dvasiškoji valdžia irgi nelabai užtaria valstiečius. Be skirtumo, ar valstietis biednas, ar turin-gas, dvasiška ima nuo jo bran-giau už pamaldas, tik toki skir-tumą ji daro tarp valstiečių, kad kas yra turtingesnis ir daugiau duoda kunigui, tas visuomet yra vadinamas geru kataliku, nors jis būtų iš kito atžvilgio ir prasčiausias žmogus-skriaudikas, bet jeigu valstietis varguolis neturi kunigui ką duoti, tai jis vadin-a-mas prastu kataliku ir su juomi dažnai kunigai jokių susinėjimų neturi ir jo balsą užniek laiko.

Politikoje beveik visą dvasiška-ja užjaucia daugias ponams ir tur-tuoliams, nekaip valstiečiams-var-guoliams, neatsižvelgdama i tai, kad ji iš valstiečių prakaito gi-vena ir iš valstiečių kišenių sau-

kupinas kišenes pinigų prisipila. Taip tie visi biurokratai valstie-čius visap skriaudžia ir žemina ir visoki gero jiems užvydi; neužvydi jie valstiečiams tik ne-laimių ir vargo ir dar-gi ragina juos, kaip įmanydami, buti kan-triais ir toliaus vargą kęsti.

Valstiečiai gi, dėl sunkių mo-kesnių, priversti tankiai viską, kas yra pas juos geresnio, išpa-duoti žydams ir ponams; sau gi pasiliekti atlaikas, kuriomis mai-tinasi, nes kitaip jie negali su-rinkti tiek pinigų, kad užtektų užlaikymui visų jų biurokratų.

Atsižvelgus i tas nelaimės, pasirodo jos labai didžios ir val-stietis, kaip ir neboretum to-liaus bėksti, bet ką daryti, kaip nuo jų išsiluosuoti, kada jos (tos nelaimės) yra varu užde-damos valstiečiams ant sprando. Valstietis visiškai nesupranta nelaimių atsiradimo priežasčių ir per tai, lyg prispažindamas, kad jų pašalinti negalys, apsimia išlaikyti ir toliaus biurokratų siulomą kantrybę, taip ir išeina visur biurokratams ant naudos.

Neveizint i biurokratų krau-namasias valstiečiams nelaimės, mūsų valstiečiai jau pripratę prie jų, patįs dargi sau įieško ir krau-na baisiausias nelaimės, ir nors jas galėtų veikiai pašalinti, ta-čiaus jų nenori pamesti. Prie tokių nelaimių ga-lime pristatyti girtuokliavimą ir tamsumą. Kiek valstiečiai, girtuokliavimai, savo sunkiai už-dirbo skatiko išleidžia!... Val-džia, paėmusi degtinę i savo ran-kas, pabrangino ją, bet valstie-čiai geria, kaip gerė, ir tuomi sa-vo kruvinų prakaitu uždirbtus pinigus neša valdžios įdant; juk tas nėra priverstas daryti, nuo jo gali išsigelbėti be jokio vargo. Girtuokliavimas nedaleidžia švie-sties, o be apsvietimo žmogus yra kaip gyvulys ir nieko negali žinoti. Valstiečiai, įgijimui degtinės, visuomet turi pinigų, bet įgijimui gero laikraščio arba knygos, pas juos pinigų nėra. Todėl gyvenimas mums ir paro-dė aiškiai, kad lietuviai ir žė-mačiai, sukradami valdžios iš-dan kožną metą už degtinę mi-lijonus rublių, neįstengė, kaip rei-kiant, užlaikyti vieno vienintelio lietuvi dienraščio. Ir taip ko-žname valstiečių per metus išge-riama degtinės už kelias dešim-tis tukstančių rublių, bet pasi-kaitymui tik kelintas valstiečių išsirašo kelis numerius naudingų laikraščių. Kad tuos pinigus, kuriuos už degtinę atiduodame, paduotum apsvietimo daly-kams, žinoma, galėtumėm turėti kožnas vienas iš mūsų po lai-kraščio ir galėtumėm ilgai pri-eiti prie susipratimo. Be susi-pratimo juk, kaip gyvenimas pa-rodė, nieko negalima apturtėti ir tikėtis. Prieš susipratusius gi žmones visokia valdžia nusilei-džia, priešingai gi, tamsuoliu-atsiaip skriaudžia. Todėl, bro-liai-lietuviai ir žemaičiai, metas ir mums pašalinti tas mūsų pa-mesti girtuokliavimą, o imties švietimo. Juk degtinė mus ne-pasvies ir iš nelaimės neišves, bet priešingai, mums didžiaus nu-vargis. Tamsumas nedaleidžia mums pažinti, apskritai, kas yra mūsų užtarėjas, o kas skriaudi-kas, — kas draugas, o kas ne-prietelis. Tamsumas nedaleidžia pasiekti kultūriškai, politiškai, ekonomiskai ir tt. Tamsumas nedaleidžia uždeiti visokias ukis-kas ir kitokias draugijas, per ku-ras mes savo sunkiai uždirbtus pinigus galėtumėm užlaikyti ir sunaudoti sau labui. Tamsumas nedaleidžia mums susivienyti i vie-nybę, kurioje mūsų galybė. To-dėl mes turime visupirma pašalinti tas dvi paskutines nelai-mes, katros užvis daugiau pa-turi ir pirmąsias. Pašalinami-tas, lengviau galėsime nusikratyti ir nuo pirmųjų. Todėl dar kar-ką sakau, mūsų valstiečiams me-tas ir didžiai metas pamesti gir-tuokliavimą, o imties už apsi-javimo ir stengties eiti prie susi-pratimo, nes be jo nieko mes padaryti negalėsime. Apšvie-tiesiems gi reikiu, vedant agi-taciją, didžią atydyti atkreipti i tas pastarąsias žmonių nelaimės, nes jas išnaikinus, žmones len-gviau galima būtų padaryti susi-pratusiais. Tiktai tarp susipra-tusių žmonių agitacija atneša naudą.

Zemaitis.

(Is "V. 2.")

IS AMERIKOS.

GERAS MEILĖS MOKYTO-JAS.

New Port, Ten. Pastorius John Roberts, kosi 10 metų ka-lėjiman pasmerktas už užmušimą mokytojus, Jamosiaus Cate. Mat mokytojas už nepaklusnu-mą, nubaudė pastoriaus sūnų, o tėvas už tai, nesovė mokytoją.

SNIEGAS.

Pereito utarninko dieną Ame-rikų puolė sniegas ir tai labai plačiai: snigo štetuose: Kansas, Texase, Inflianoj, Wisconsin, West Virginioj, Ohio, Michiga-ne, Illinois; snigo, nors ne daug, ir Chicagoj.

BE VILTIES ISSIGELBETI.

Mahanoy City, Pa. Oloj 800 pėdų giliai čianykščiose kasyklo-se yra užgriuvę darbininkas, Michael McCabe. Inžinieriai už-tikrina, kad jos atkasimui reikia metų laiko. Taip ilgai žmogus negali laukti.

GALAS AUGSTU TRIUBU.

New York. Čianykštė budavojimo komisija nutarė nuo atei-nančių naujų metų neleisti mie-statyti augstesnių kaip 250 pėdų triubų. Augščiausia triuba New Yorke yra Singerio kom-panijos: ji turi 600 pėdų augš-čio.

GAZDINA UŽMUSIMU.

New York. Redaktorius čia išeinančio žydiško laikraščio "Die Wahrheit", gavo nuo sąna-rių "Lygos tikrųjų maskolių" ži-niją, jog bus užmuštas, kadangi jis buk savo laikraštį paremia Maskolijos anarhistus. Užmu-šėjai, buk, jau iškelia iš Mas-kvos.

PAVERŽĖ DARBININKU AL-GAS.

Trinidadj Cal. Iš vežimo ka-sieriaus "American Smelting and Refining Co. įinkluoti plėšikai peveržė 20000 dol. pinigų, pa-skirtų darbininkų algoms.

MUSIS SU INDIJONAIS.

Durango, Cal. McElen Can-one, 13 d. lapkričio, buvo smar-kus susirėmimas Ute indijonų su Amerikos kariūnėmis, kuriame 6 indijonai tapo užmušti.

NERAŠYTOS TIESOS.

St. Louis, Mo. Neseniai, 17 metų mergina, Therese Sullivan, teip supiaustė su peiliu savo nu-mylėtinį, Mikolą Landers, kad jis nuo to pasimirė, supiaustė gi vien užtai, kad jis buvo pažadė-jas su ja išeiti pasivaikščioti ir žodžio negalėjo išlaikyti. Tei-sejas vienok merginą, užmušus-įą myliną vyrą, išteisino. Rė-mėsi jis ant nerašytų tiesų.

ATEIVIAI GRĮŽTA ATGAL.

New York. Šmet grįžta at-gal ypač vengriškų ir italijoni-skų darbininkų teip daug, kad garlaiviai negali patalpinti visų, kuriems nusibodo jau Amerikos laisvė, ir gerovė. Pirmoje lap-kričio sanvairėje sugrįžo Europon 102677 ateivių.

DIDŽIURTIS NUSIZUDE.

New York. 14 d. lapkričio nusivė čia prezidentas nusiban-krutinsio Kniekerbocker Trust Co. banko. Turėjo jis 57 metus. Dėl kokių priežasčių jis sau galą padarė, dar nežinia. Turbut su nusibankrutiniu banko ne vis-kas buvo gerai.

SENA PORA.

Lowell, Mass. 12 d. lapkričio apsidė čia graži pora: 95 me-tų Henry W. Wilder ir 90 metų Esther Crawford ir tai vos kelios dienos atgal susipažinę.

NUSINUODINO RASTININ-KĖ.

Sap Francisco, Cal. Savo namuose, nusinuodino čia 24 metų pagarsėjusį Kalifornijoj poetė ir novelių rastininė, Nora French. Kokios priežastys pri-vedė ją prie nusinuodinimo, dar nežinia.

ATEIVIAI GRĮŽTANTI IS AMERIKOS.

New York. Liepos mėnesį iš Amerikos i Europa iškeliavo iš viso 21859 išeivių ir 18250 ameri-kanų. I Austriją Liepos mėne-sy sugrįžo 3742 vyriški išeiviai ir 801 moteris; i Vengriją 3059 vyrų ir 046 moteris; i Vokietiją

—321 vyras ir 237 moteris; i Maskoliją 1962 vyrų ir 533 mo-terys.

GERI TETOS PALAIKAI.

Ludington, Mich. Gyvenantis čia darbininkas, John C. Jeans, gavo žinią, jog pasimirsi Phila-delphioj jo teta užrašė jam mi-lijoną doliarų.

AR GERAS VAISTAS.

Niekur nėra, tiek persiskyr-i-mų apsoveidusių porų, kaip A-merikoj. Tas negerai. Praša-linimui to legislaturoms paduoti užnamymai: kad persiskyrusios poros, jeigu apsiaveda antru kar-tu, negalėtų vesti jaunesnio vyro ar jaunesnės pačios už tą, su ku-rių persiskiria. Ar tas sumažys persiskyrimų skaitlį, tą tik prak-tika parodys.

NELAIMĖ DIRBTUVĖSE.

Pittsburg, Pa. Dirbtuvėse United States Steel Corporation, ant 51 str., išsiveržusios iš pe-čiaus sutartintos geležies 9 dar-bininkai likosi labai sunkiai, gal mirtinai, apdeginti.

EXPLOZIJOS.

Columbus, Oh. Hercules nitro-glycerinos dirbtuvėse Bradnere atsitiko eksplozija, kuri sugriovė dirbtuves ir kelis kaimyniškus namus. Du darbininkai tapo už-mušti, o keli sužeisti. Vietoj, kur buvo dirbtuvės, dabar yra vien gili duobė. Aplinkui visų namų langai išblyrė, suskilo ir kybant ant sienų veidrodžiai.

Pine Bluff, Ark. Ginhouse, ant Treslock plantacijos, explo-davo garinis katilas. Explozijos du darbininkai likosi už-mušti.

Cincinnati, Oh. Dirbtuvėse J. Wallero & Co. 14 d. lapkričio, ex-plodavo garinis katilas. Explozijos du darbininkai likosi už-mušti.

Pittsburg, Pa. Namuose pn. 103 Elen str. explodavo gasas. Explozijos namų stogas likosi numestas, o sienos sugriautos. Prie to 25 ypatos tapo sunkiai sužeistos.

GAISRAI.

New Haven, Conn. Sudėgė čia Gardė hotelis. Ugnyje pra-žuvo 5 ypatos, o daug tapo su-žeistų.

Harrisburg, Pa. Sudėgė čia Swift & Co. skerdyklos. Nuo-stolius ugnies padarytus skaito ant 250000 dol.

New York. Ant State Island sudėgė Castleton hotelis. Nuo-stolius gaisro padarytus skaito ant 200000 dol.

Salt Lake City, Utah. Sudė-gė čia vežimų stacija Redman Van & Storage Co. Sudėgė teip-gi 40 arklų. Tris gesintojai nu-puolusių lūbų tapo sunkiai ap-kulti. Nuostolius gaisro padary-tus skaito ant 200000 dol.

NELAIMĖS ANT GELEZINKELIU.

Milwaukee, Wis. Netoli gele-zinkelio stacijos South Milwau-kee, greitasis traukis pervaziavo šešis lenkus, darbininkus geležies dirbtuvių.

Seattle, Wash. Ant tilto ne-toli miesto sumušė du bėganti i priešingą pusę elektriškieji kariai. Prie to 40 ypatų tapo su-žeistų, o tame skaitliuje 25 y-patos sužeistos labai sunkiai.

South St. Marie, Mich. neto-li nuo čia, expresinis traukis su-simušė su priešais bėgančia loko-motyva. Prie to 8 ypatos likosi užmuštos.

IS DARBO LAUKO.

Garsiose Vokietijoj Kruppo dirbtuvėse Essene, dėl stokos reikalavimų, likosi panaikintas naktinis darbas, o dienis žymiai sutrumpintas. Kruppo dirbtuvės visam sviete pagarsėjo savo ka-nuolėms.

Honolulu, Hawai. Kukraus plantatoriai skundžiasi čia, kad negali gaut tiek darbininkų, kiek reikia.

Lowell, Mass. Bigelow Car-pet Co. dirbtuvės likosi uždary-tos, kadangi audėjai ne atėjo darban. Jie reikalauja didesnių algų.

Plainfield, Mass. Sustreikavo 300 audėjų Lawtono medvilnės dirbtuvių, kadangi jie nenorėjo dirbti su dviem neprigulinčiom i uniją darbininkėm.

Norfolk, Va. Atsibuvo čia susivaziavimas darbininkų orga-nizacijos "American Federation of Labor". Nutarta, terp kitko, parengti centrališką visų Ameri-kos darbininkų išdą kovai su fa-brikantų organizacija.

New York. Tveriasi čia or-ganizacija visų darbininkų ir tarnaujančių ant gelezinkelų, kad pasekmingiau galima, but kovoti su gelezinkelių kompani-joms.

Pittsburg, Pa. Dėl pinigų stokos, su darba is čia čia blo-gai. Paskutinėse dviejose san-vaitėse paleido nuo darbo 45000 darbininkų. O iki gruodžio mėne-sio ketina paleisti tiek jau. Dau-giausiai darbininkų paleido gele-žies ir plieno dirbtuvės.

Louisville, Ky. Tarnaujan-ti ant gatvinių karų nutarė strei-kuoti, kadangi kompanija ne pil-do to, ką pažadėjo.

Minneapolis, Min. Dėl sto-kos pinigų, pradėjo čia uždri-nėti grūdų malūnus: uždarė jau keturis malūnus Consolidated Milling Co. ir kelis Northwestern ri Pillsbury Washburn Co. Ke-li simtai darbininkų per tai atsi-rado be darbo. Dakotos ir Mi-nesotos fermeriai turi 150 mili-jonų bušelių kviečių pardavimui, bet dėl stokos pinigų negali jų išvežti.

Louisville, Ky. Gatvinių karų kompanija pažadėjo nesu-tikimus su darbininkais pavesti santaikos teismui.

Chicago, Ill. Pereitą sanvai-tę, dėl pinigų stokos, Illinois Steel Co. paleido 1600 darbin-inkų; žada paleisti dar daugiau.

Seattle, Wash. Lietuviai neprivalo klausyti agentų prikal-binjančių vaziuoti i Washing-tono valstiją, nes čia darbai la-bai sumažėjo, paliovė dirbė dau-gybę lentų piovyklų, gontų dirbtuvės ir rastų taškyklos. Nuo pirmos dienos šio mėnesio suma-zino darbininkų algas nuo 25 — 50 c. Dabar lentų piovyklose ir giriose gauti darba negalima, li-ko vien darbai ant gelezinkelų, bet čia darbai pavojingi, nes ke-liai vedami per akmeninius kal-nus ir i darbą reikia pėsčiam eiti 25 — 30 mylių. Už sunkų ir pavojingą darbą moka \$2.50 — 2.75, o pragyvenimas kaštuoja \$5.25 sanvairė. Dirbtuvių čia nėra.

Petras Siniušas, 153 Washington, str.

Philadelphia, Pa. Pennsylvanija gelezinkelio kompanija, dėl stokos pinigų, visuose varsto-tuose įvedė 8 val. darbą ir sulgė darbo laiko, žada sumažinti ir darbininkų algas.

Youngstown, N. Y. Dėl pi-nigų stokos, Phoenix Shoe Co. 250 savo darbininkų padalino i dvi dali i jie dirbs po pusę lai-ko ir gaus pusę algų.

Pittsburg, Pa. Spang & Chalfault Co. numazino pudle-rių algas iki 5 dol. nuo tonos. Kompanija Pittsburgo savo dirbtuves su visu uždaro ir per tai 600 darbininkų neteks darbo.

Louisville, Ky. Miesto val-dzioms ir kitiems taikytojams ne-pasisekė sutaukyti tarnaujančių ant gatvinių karų su kompanija. Kompanija dabar traukia čia streiklauzius.

Cleveland, Oh. Shipbuilding Co. uždarė savo dirbtuves Lorain ir 1000 darbininkų neteko per tai darbo. Tos pačios kompanijos dirbtuvės Bay City, Mich, pa-leido tiek jau darbininkų.

Watervliet, N. Y. Darbai čia čia ne geriausiai; daug yra darbininkų be darbo.

San Francisco, Cal. Darbai

čia šiuom kartu čia negeria-čiai.

IS VISUR.

Iš išleistų kas metai kny-gų, matyti, kad daugiausiai skai-to šveicarai: Sveicarijoj, ant 455 gyventojų kas metas išleidžia vieną knygą, Holandijoj ant 1600 gyventojų, Vokietijoj ant 2100, Prancuzijoj ant 3400, Anglijoj ant 4500, Italijoj ant 5100, Su-vienytose Valstijose Šiaurinės Amerikos ant 11000 gyventojų, Austrijoj ant 23000. Užtai kas-link visokių kompanijų pinig-nių akcijų, terp kurių daug yra i humbuginiu, pirminę vietą užima Suvienytos Valstijos Šiau-rinės Amerikos: čia visokių ak-cijų yra už 100 milijardų frankų, Anglijoj už 26 milijardų, Prancu-zijoj už 20 milijardų, Vokietijoj už 15 milijardų, Maskolijoj už 5 milijardų, Austrijoj už 4 mrd., Italijoj už 3 mrdus.

I 14 d. lapkričio, 11 val. tapo atidaryta trečioji duma. Prie atidarymo buvo Stolypin ir kiti ministariai. Socialistai dūmos atstovai apledo salę prieš per-skaitymą pasveikiamo nuo caro, sugrįžo, tik tada, kada reikėjo pasirašyti po prisaika. Atidary-mas dūmos atsibuvo ramiai, be jokų riaušių ir demonstracijų.

Dūmos prezidentu išrinko Cho-miakovą. Kad duma negalėtų kelti susirinkimose nereikalin-gų klausymų, ministariai siūncia jai savo sumanymus. Pirmiausiai jai padavė sumanymą bindžto 1908 metams. Izdo ministerio sumanyme išlaidos išskaitytos ant 1257500000 dol.; paprastai įpla-nkimai išskaityti ant 11500000000 dol.; taigi nepriteklus yra apie 200 milijonų rublių. Nepriteklų tą

Kietijai dokumentus tų karių paslapčių maskoliško rando. Terp suareštuoty yra ir perdetinis Varšavos štabo spaustuvės, kuris norėjo Vokietijai parduoti planus 20 svarbiausių tvirtovių.

|| Gyvenanti Chinuose europiečiai mano, kad pasimirus to krašto ciecorienė, mandžiuriska denastija ne apims sosto; greičiausiai krašto valdonu pateks perdetinis chinijos kariuomenės Yuan-Shi-Kai, žmogus pirmųjų karys, tikras chinietis.

|| Prancūzijoje, anglių kasyklose Humband, besileidžiant darbininkams, susimūšė dvi besikėlimo prietaisais. Septyni darbininkai nupulė į gilų olą ir užsimušė.

|| Vokietijoje daro dabar mėginimus su vieno vokiško inžinieriaus išrasta telefonu be vielų. Mėginimai susikaltėti nuo 60 mylių kuo geriausiai pasisekė.

|| Dalis peruvijonios kariuomenės užpuolė ant gulinčios ant rubezijos Brazilijos tvirtovės Lutecia, užvaikė garnizoną ir užėmė paskui Brazilijai prigulintį miestą Tahatinga.

|| Lenkijos valdžios pagarsino, jog Lublino gubernijos apsirėškė jau cholera. Artinasi mat jį vis labiau prie Lietuvos rubezijų: Liublino gub. nuo Gardino gubernijos atskiria vien maža Sedlecų gubernija.

|| Statistikai apskaito, jog neseniai atsibuvusi Haagoj, terptautiška santaikos konferencija kaštavo iš viso 12117600 markių, taigi daugiau negu naudos atgabenio.

|| Silkių žvejai Anglijos pakrantėse sugrįžo į Yarmouthą ir atgabenio 60 milijonų pagautų silkių. Dėlto kainos silkių teip nupulė, kad parduoda už vieną penny 33 silkes.

|| Mieste Grosswardein, Vengrijoje, sugrįvo dideli naujai statomi namai. Prie to 12 ypatų likosi užmuštų, o dar daugiau sunkiai sužeistų.

|| Profesorius Ambeau, direktorius Radcliffe žvaigždžių observatorijos (Anglijoje), 15 d. lapkričio patėmijo ant saulės ne paprastą apsirėškimą: 11 val. nuo saulės pakilo milžiniška liepsna, turinti 345000 mylių augščio. 12 val. liepsna ta pasididino ir išnyko.

|| Didžiausias Amerikos bankas, J. P. Morgan & Co., norėjo nuo Prancūzijos banko pasiskolinti 40 milijonų dolerių auksu, bet pradėtos tarybos iširo, kadangi valdžios neleido tiek auksu svetur išgabenti iš banko.

|| Amerikos milijonieriai rengėsi Prancūzijoje įrengti kelias dides galvijų plovyklas sumonopolizavimui savo rankose mėsos pardavimo. Tas klausimas buvo jau pakeltas Prancūzijos parlamente ir žemdarbystės ministeris pažadėjo apsaugoti kraštą nuo Amerikos monopolistų.

|| Maskoliško rando Baltiškose laivų dirbtuvėse siautė gaisras, kuris išnaikino du kanuoliniu laivą, o kelis drūčiai pagadino. Ugnis, kaip ištirta, užgimė nuo padėgimo.

|| 15 d. lapkričio caras priėmė prezidentą trečiosios dumos, Chomiakovą ir pagyrė dumą už jos lojalumą. Kurgi ne pagirs, kadangi ji didesnę dalį susidėdė iš reakcionierių.

|| Amerikos karės ministeris Taft, 17 d. lapkričio atkako į Vladivostoką, 19 d. Taft sėdo į vagoną Siberijos geležinkelio ir iškeliavo Peterburgą. Geležinkelio užveizda davė jam specialią vagoną. Iš Peterburgo Taft keliauja į Hamburgą, o iš čia grįžta Amerikon.

|| Vos trečioji duma spėjo susirinkti, o jau užgimė joje vaidai tarp pačių rando šalininkų, tarp reakcionierių ir spalininkų. Dumos prezidentas Chomiakov nori jau nuo savo pareigų atsistatinti. Baronas Meyerdorf pakvietė Samaros atstovą Lvovą dvikovon.

|| Kijevo universitete studentai ir socialistai, 17 d. lapkričio, laikė susirinkimą. Policija vienok apsiūtė universiteto triobą, ir areštavo visus, kas tik neturėjo matrikulos, taigi visus nestudentus.

|| Garsus orlaivių pagerintojas Santos Dumont, 18 d. lapkričio atliko Paryžiuje mėginimus savo orlaivio be baliono pasikėlimui, bet mėginimai nepasisekė, mašina pasirodė per silpna.

|| Italijoje darbininkai rengia generališką streiką, jeigu valdžios ne paleis tuojau iš kalėjimo 50 anarchistų, suareštuotų karaliaus gimimo dienoj.

|| Už pardavimą Maskolijai plano Poznaniaus tvirtovės, likosi teismo pasmerkimas 3 metams kalėjimui dantų gydytojas Bogacki.

LIETUVIAI AMERIKOJ.

IS ST. LOUIS, MO.

Lietuvių yra čia diktas burelis, bet jie skęsta tamsybėse. Dėl tamsybės, jie nesupranta nė savo varginio padėjimo.

Yra čia L. S. S. 44 kuopa, bet užtai yra daugiau pragaro kopyčias ir žmonių daugumas į tas kopyčias neša sunkiai uždribtus pinigų ir jose sveikatą ir protą žudo. Pasitaiko, ir tai ne retai, kad žmogui galvas skaldosi.

Bet ir čia, rodosi, pradeda pusti geresnis vėjalis. Dabar čia užmanyta sustverti Lietuviškas Klubas, kuriame bus skaitykla — knygos ir laikraščiai. Uždėjus Klubą, ne reikis po karčiamas trankytiesi, nes atliekama laiką bus galima su knyga ir laikraščiu praleisti (kad tik mėgstancijų knygas būtų daugiau negu mėgstancijų karčiamas. Rd.) Laikas jau mums susiprasti ir griebtiesi ko geresnio negu gerymai naikinanti žmonių protą.

Antai tik per upę, East St. Louiso, lietuviai visai kitaip gyvena. Jie ten, kiek girdėjome, rengiasi Klubą sustverti. Laikas ir mums susiprasti, prartyti akis, laikas sekti lietuvius kitų miestų, ne karčiamose įiekančius laimės.

K. A. B.

IS CLEUM, WASH.

Buvo jau garsinta, jog čianykštė S. L. A. 97 kuopa rengia balių ir peną paskirs tautiškiems reikalams. Balias atsibuvo 24 d. rugpjūčio. „Prakalbų ir deklamacijų nebuvo ir lietuviai nevisi pribuvo. Nebuvo ne aukų rinkimo. Priėmė aukas tik nuo ty, kas pats davė. A. Kaunas, nebuvo ant balius, prisuntė 10 dol., buvęs gi ant balius M. Savickas paaukavo 11 dol. Taigi aukų sudėtą 21 dol. Balias gryno pelno atgabenio \$24.25, taigi iš viso pasidaro \$45.05 (pasidaro \$45.25. Red.). Pinigai pasiųsti S. L. A. kasieriui Skritulskui. Paskirtė juos teip: 21 dol. susilpimui revoliucijos, \$12.05 kankintiniams, \$12.00 mokslėiviams.

Buvęs ant Balias.

IS EASTON, PA.

Lietuvių yra čia apie du šimtai. Yra dvi pašelpinės draugystės, kuopos S. L. A. ir L. S. S. Yra čia didelės silkių dirbtuvės, kuriose daugiausia lietuvų dirba. Jose darbai rodo ne sunkus, bet ir algos menkos. Yra čia dikti smulkių dirbtuvėlių, bet darbininkų algos jose dar menkesnės. Seniau galima buvo daugiau uždirbt atžandant aksomus, bet dabar ir aksomų audėjams numušė algas. Todėl, lietuviai, turinti kitur darbą, tegul čia ne važiuoja. Daugelis lietuvų, suviliotų „Zvaigždės“ išgyrimais darbu, čia atvažiuoja, bet greitai pamato, kad su darbu yra kitaip, negu „Zvaigždė“ pagarsinta, todėl atvažiuoja, bet keliauja kitur.

Neseniai čia pasimirė vieno lietuvio vaikas. Tėvai, aptaisę grabą žvakėmis, pats užgimio. Tuom tarpu liepsna uždegė skarus. Gal kunas ir grabas būtų sudegė, jeigu viršų gyvenanti nebūtų dumų pajutę.

7 d. lapkričio penki lietuviai, išėję iš dirbtuvės, sustojo kampe. Tuom tarpu medėjas iš gėrio šovė į taikinį ir penkis lietuvius pašovė, bet nepavojingai.

Pašautieji nugalėti ligonbutin, o šovėjas lakupon.

Sienavežis.

DARBAS IR VAISIAI.

Kiekvienas darbas atneša savo vaisių. Jeigu darbas blogas, daromas blogiems siekiams, tuomet buva ir vaisiai blogi; jeigu gi darbas geras, tuomet ir vaisiai geri. Mat kokis darbas, toki ir vaisiai. Geru darbu arba nuveikimu galima tikėtis tokį darbą pavadinti, kuris atneša naudą žmonėms, kuris pakelia žmonių, duoda geresnį supratimą, pagerina jų būvį. Blogu darbu vadiname tokį, kuris atgabenia blogą žmoniui. Paveizdan, apvieštinimas žmonių, mokymas jų, yra geru darbu; tamsinimas gi, girdymas ir nuvarginimas — blogu darbu.

Prelekcijų skaitymas yra geru darbu, turi būti geru, nes jis atneša žmonėms didelę naudą: išmoka juos, supažindina su mokslais, pakelia jų dvasią, suteikia geresnį supratimą apie svarbiausius gyvenimo dalykus. O blogi darbai tikrai ir gema iš nesupratimo dalykų, iš nežinojimo. Atsilankymas ant kelių prelekcijų duoda žmogui daugiau negu perskaitytumas kelių knygų.

10 d. lapkričio atsibuvo antroji „Aušros“ dr-stės kuopos parengta prelekcija. Skaitytė jį Dr. A. K. Rutkauskas apie „Fiziologiją“. Prelektantas išaiškino nuodugnai ir suprantamai visus apsirėškimus kune; išaiškino teipgi kas pagindo įvairias ligas ir kaip nuo jų galima apsaugoti. Tokia prelekcija, išties, ne dešimtuko, bet keliolikos dešimtuko verta. Išlausęs tokios prelekcijos, žmogus pasidaro apšviestiesnis, pamato svetą kitą, pažiūri į jį kitokiomis akimis.

Nedėlioje, 24 d. lapkričio, atsibuvo trečia prelekcija „Aušros“ dr-stės kuopos. Prelekcija atsibuvo „Fellowship House, 869 33rd Place, arti Halsted gatvės. Skaitytė prelekciją St. Safranauksas, mokslėivis Valparaiso U-niversiteto. Tema: „Oras, jo sumiršimas ir veikmė“. Prasidės 3:30 val. po pietų, įėjimas tikrai 10 c.

Kiekvienam iš mūsų svarbu žinoti kas tai yra oras, kokios jo ypatybės, kaip jis veikia ant žmogaus ir viso organizmo. Mums būtina reikalinga su tuo susipažinti, nes nuo oro priguli teipgi ir mūsų gyvastis ir mūsų sveikata. Oras yra mums reikalingesnis už duoną, be duonos ir vandens galėtume dar kokį laiką gyventi, bet be oro nė pusės valandos. Ant oro reikėtų atkreipti kur kas didesnę atydą negu ant kokio nors kito dalyko. Taigi svarbumas prelekcijos apie orą ganėtinai aiškus.

Platinimas apšviestos, mokiniams žmonių yra prakilniu darbu, todėl prisidėkit prie jo, atleikit pats ant „Aušros“ draugystės rengiamų prelekcijų ir raginkite citi savo draugus.

J. Ilgaudas,

Prel. Reng. Kom. rašt.

M. PETRAUSKO KONCERTAS.

17 d. lapkričio Chicago lietuviai pasirodė prieš svetimtaučius savo darbu, ne riksmu! Atsibuvo toje dienoje koncertas mūsų garbaus dainoriaus ir kompozitoriaus, p. Miko Petrausko. Sakome „musų“ dainorius, nes p. M. Petrauskas yra lietuvis, ne lenkas, ne maskolius ir jisai — lietuvių. Jisai yra pirmutinis, kuris parodė svetui, kad ir tarpe smulkių algos jose dar menkesnės. Seniau galima buvo daugiau uždirbt atžandant aksomus, bet dabar ir aksomų audėjams numušė algas. Todėl, lietuviai, turinti kitur darbą, tegul čia ne važiuoja. Daugelis lietuvų, suviliotų „Zvaigždės“ išgyrimais darbu, čia atvažiuoja, bet greitai pamato, kad su darbu yra kitaip, negu „Zvaigždė“ pagarsinta, todėl atvažiuoja, bet keliauja kitur.

Neseniai čia pasimirė vieno lietuvio vaikas. Tėvai, aptaisę grabą žvakėmis, pats užgimio. Tuom tarpu liepsna uždegė skarus. Gal kunas ir grabas būtų sudegė, jeigu viršų gyvenanti nebūtų dumų pajutę.

7 d. lapkričio penki lietuviai, išėję iš dirbtuvės, sustojo kampe. Tuom tarpu medėjas iš gėrio šovė į taikinį ir penkis lietuvius pašovė, bet nepavojingai.

THIS CHECK IS PAYABLE ONLY THROUGH THE CHICAGO CLEARING HOUSE AND MUST BE COLLECTED THROUGH A BANK

CHICAGO, NOVEMBER 11th 1907 N^o A 0000

Chicago Clearing House Association

PAY TO THE NATIONAL CITY BANK OF CHICAGO.

OR BEARER \$1.00

ONE AND 00/100

TO THE FIRST NATIONAL BANK OF CHICAGO

THIS CHECK IS PROTECTED BY SECURITIES DEPOSITED WITH THE CHICAGO CLEARING HOUSE ASSOCIATION.

Dabartiniai Chicagos Banku Pinigai.

Kad uždengtų spragą nepritekliaus randavų pinigų, Chicagos bankos dabar išleido savus pinigus, tokius, kaip parodo šis paveikslėlis. Jie yra išleisti sumose \$1, \$2, \$5 ir \$10, ir yra gvarantuoti Chicagos bankinės draugystės vadinamos „Chicago Clearing House Association“. Šituos pinigus priima visi štorai, offisai, geležinkeliai ir visi kiti biznierių, todėl žmonės nereikalauja bijotis juos imti, jie yra teip geri kaip ir rando pinigai.

Bet tie, kurie moka padirbti netikrus (falšyvus) rando pinigų, mokes padirbti ir šituos, ir todėl rodyjame žmonėms primantiems šiuos naujus pinigus gerai tēmyti kad būtų tikri.

vo tikėtasi. Tiek galima pasakyti, kad mūsų žmonės nepratę klausyti koncertų ir nežinojo nė kur rankomis ploti, pertraukinėjo dainas.

Pirmutinis ant programo buvo duetas piano ir smuiko, Suite No. 2 in E Major — Eduardo Schuetto, kurį atliko gerai p. ir ponis Frederiksen. Publika reikalavo dar daugiau.

Pasirodė p. M. Petrauskas. Žmonės priėmė jį su triukšmu, barstė kvietkas po kojų ir perėjo net kelios minutės, kol publika apsiraminė. Pirmiausiai uždainavo M. P. itališkai „Per pietą“, — Mozarto. Iš pradžių buvo matyti, kad dainius sujūdęs. Nežinia, kas ant jo padarė tokį sujudinimą, gal but triukšmingas jo apriėmimas.

Nors ir nusigandęs, visgi dainavo pusėtinai. Antra daina buvo lietuviškai „Ačiū Dievui“, paties M. Petrausko kompozicija. Sioji daina padarė ant lietuviškos publikos didesnę įspūdį, nes jiems žodžiai buvo suprantami. Mat savasis vis miesinis. Pabaigus, publika pareikalavo daugiau, ir dainius uždainavo kitą trumputę lietuviškos kalboj, teipgi savo kompozicija.

Trečias, pagal programą, buvo solo ant smuiko — Romance et Finale pour Violin Concerto — Wienawskio, kurį išplėdė Frederik Frederiksen gerai.

Ketvirtas, a) buvo daina rusišką kalboj „Osen“ — P. Tschai-kovskio, b) buvo teipgi daina rusišką kalboj „Ditiatko“ — Pashalovo, jas atliko p. M. Petrauskas gana gerai, ypač paskutinę. Graudumas dainos ir aiškus, puikus p. M. Petrausko balsas griebė, turbut, kiekvieną, sugraudino publiką. Toliau padainavo p. P. 2 lietuviškas savo kompozicijas: „Paukščių“ ir „Kaitink šviesi saulute“. Sitos dvi dainos priėmė didesnę dainius mūsų tėvynę, paukščių čilbėjimą Lietuvos giriose, priminė mums mūsų praeitį. Sekančios dvi buvo anglišką kalboj: „Cradle Song“ — P. Tschai-kovskio, ir „By the murmuring stream“ — P. Tschai-kovskio. Dainius išmoko jau šiek tiek ir anglišką kalbą. Suprantamas dalykas, kad į trumpą laiką nebuvo galima jam išmokyti atsakančiai, užtai, dainuodamas anglišką kalbą, negalėjo ištarti žodžių teip kaip tikrai tariasi, ir, žinoma, negalėjo padaryti tokio įspūdžio, ko galėtų padaryti, jeigu būtų dainavęs suprantamoj kalboj. Paskutinė daina, 4, buvo lietuviška „Kielėla“ — P. Tschai-kovskio. Tają dainą padainavo p. M. Petrauskas puikiai. Matyt buvo jau nusiramę.

5 nr. programo buvo pianoforte solo ponios Frederik Frederiksen. Gražioji ji „Serenade“ ir „La Fileuse“, abi kompozicijos Sig. Stojowskio. Počia F. Frederiksen yra puiki pianistė. Pirmutiniai užgavimai p. M. Petrausko, kad ji turi technika, kad ji moka iš instrumento išgauti puikius, grynus tonus. Ypatinai gerai atsižymėjo į jį grajdama paskutinę.

Juo toliau, juo geriau sekėsi Petrauskui dainos. Gerai pasisekė arja iš Pagliacci, Moniuszkos „Pionska Stacha“, Nuožni mergina ir arja Gounodo. Geriausiai pasisekė ant pačios pabaigos priedė arja iš operos Rigoletto apie moterų nepastovumą. Ją dainuodamas, Petrauskas pats sau, akomponavo.

Taigi pradžioje koncerto mūsų dainiui kenkė labai susijudinimas, susinervavimas, toliau gi ejo vis geriau. Teip vienok buvo su daugumu dainorių stojančių prieš ne pažįstamą sau publiką: Balsas Petrausko gražus, ypač gražus augstesnieje tonai. bet galutiniam balso išlavimui, sutvarkymui visų tonų reikia dar darbo pridėti. Nieko tame vienok nėra stabaus, nes visiškom balso išlavimui reikia daugiau darbo ir studijų pridėti, kaip pastoti daktarų arba inžinierium.

Tikimės, kad toliau mūsų tautietis apsispraus geriau su publika, pasiūsuos nuo susijudinimų ir koncertai seksis vis geriau.

Kada tikrai vienas bankas nūždo užsitikėjimą, kitas gal pasiskubinti su pagalba ir išgelbėti nupuolantį banką, kaip ir jos depositories. Bet syki, vienu kartu teip daug ir didelių bankų New Yorke pakrypo, jog kiti bankai ne įstengia anuos gelbėti. Chicagos puolė staiga gelsbėti, bet matydamos, jog neužsitikėjimas visuomenės yra per daug išsiplatinęs po visą kraštą, turėjo apsisaugoti pats ir normališkas gyvenimas, bėgis visų reikalų tapo suardytas.

Perspėjimui didesnės nelaimės bankai sustabdė sugrąžinimą pinigų be 60 dienų nuo pareikalavimo. Tas išgelbėjo Chicagos bankus nuo nupuolimo.

Bet sustabdymas bėgio pinigų, teippat kaip sustabdymas bėgio kraujo kune: tas sustabdė pramonę ir vaizbą, ir tukstancijai žmonių liko be darbo, o pramonės kompanijos pradėjo irti. Jeigu tokiai stovis dalykų užsitrauktų ilgiau, tai visas kraštas būtų sunaikintu.

Supranta tą gerai vadovai pramonės ir vaizbos, jie pradėjo rūpintis sugrąžinimu užsitikėjimo ir įvedimu reikalų bėgio į paprastą vėžę. Turėdama tvirtą medegiską užtikrinimą, stokuojant vien pinigų, draugija bankierų, vadinama „Clearing House Association“, vietoj pinigų, leido teip vadinamus „Clearing House Certificates“ arba „checks“; jie užstojo pinigų vietą.

Bankai, norinti gauti tokį čekį nuo Clearing House, turi sudėti, kaip užtikrinimą, bondą vertės \$1.33 1/3 už kožną doliarį. Tokiu tai budu čekis \$1.00 užtikrintas \$1.33 1/3. Todėl tie čekiai teip geri kaip ir pinigai, ir kaip tikrai jų daugiau išleis, tai piniginis krizis, o su juom ir apsisojimas pramonės ir vaizbos praėis.

Užklaustas p. Wetmore, Vice-Prezidentas First National Banko, kokia yra svarbiausia priežastis apsisojimo normališko bėgio visų reikalų ir finansinio krizis viso Amerikoje, atsakė — stoka užsitikėjimo. Ne buvo nė maziiausio pamato panikos, bet kada žmonės pradėjo savę bauginti, turėjo tas atsitikti, kas atsitiko.

Kitas žymus finansistas patvirtino teipgi, kad žmonių neužsitikėjimas pagimdė dabartinį krizisą.

Prasidėjo, girdi, vėjai seniai. Rungio žmonės ant didelių kompanijų. Pastatymas tokių finansistų kaip Rockefeller teismas, laikračių siundymas ant kompanijų turėjo savo įtekme. Tuli New Yorke bankieriai ne suprato bankinių reikalų, pradėjo veikti neatsakant, ir per neatsargią spekuliaciją pakasė savo bankų stovį. Nupuolus vertei užtikrinimui, nupuolė, pradingo ir užsitikėjimas žmonių, o pakilus panika pradėjo naikinti pačius bankus; su nukrypimu bankų turėjo apsisotai paprastas bėgis visų reikalų. Visi reikalai yra paremti kreditu, o kreditas užsitikėjimu visumėnės. Toj pačioj valandoj, kada žūna užsitikėjimas, tur viskas žūti, ir ateiti blogi laikai.

New Yorke bankai nebankrutino, tikrai nupuolė. Užtikrinimas buvo geras, bet kad žmonės pareikalavo sugrąžinimo pinigų, o pinigų tiek ne galėjo bankose

gulėti, tada bankai turėjo nupuolėti, tai yra sustabdyti bėgi savo veikimo. — Ar nupuolimas New Yorke bankų tures įtekme ant stovio Chicagos bankų? — paklausiau to finansisto. „Be abejonės. Musų bankai turėjo gelbėti New Yorką, o tuom palaikyti užsitikėjimą žmonių. Pakilus panika platinosi teip greitai, kad galėjo pasiekti ir Chicago. Apsaugojimui mūsų reikalų, Clearing House Association turėjo apgarsinti, jog pinigai bus sugrąžinami tikrai po 60 dienų nuo pareikalavimo. Tokiu budu Chicagos bankai visiškai apsaugoti, nes laike 60 dienų panika išdils ir finansinis krizis perėis“.

Išleidimas „Clearing House Certificate“ ir pagarsinimas prezidento Rooseveltto leidimo į bėgį pusantro šimto milijonų vertės rando bondų padarė labai gerą įspūdį.

Tie čekiai gelbi pramonę ir vaizbą, o rando bondai sugrąžina pinigų ištrauktus iš bankų, kurie slepiasi be naudos pas žmonis“.

J. J. H.

ATEITIS LIETUVIŲ AMERIKOJE.

Paprastu daiktu yra tirinėti praeitį tautų, ir remti ant istorijos keldrodzius ateitį. Praeitis mūsų tautos, nors ir ne labai aiškiai ištirta, visgi žinoma kiekvienam apšviestiesniam lietuviui, taigi turime šioj tokį pamatą, ant kurio atsistoję, galime žiūrėti į ateitį.

Nors tirinėjimas praecities labai naudingas, bet nepalyginamai naudingesniu yra žiūrėjimas į ateitį, padarymas aiškus plano tolesniam tautos gyvenimui. Be tokio plano nė viena tauta ne gali savorankiškai gyventi, išsivystyti ir augti.

Žiūrint į ateitį, taip pat ir tirinėjant praeitį, daug vieny ir tų pačių regų turime laikyties. Taigi turime pažinti aplinkybės kokiose yra tauta. Aplinkybės tos, galima padalinti į dvi dali — dvasišką, pačiančias iš tautos vidaus, ir medegiską, pačiančias ne tik iš dvasios, bet ir iš aplinkybių, kokiose tauta gyvena. Susipažinę su aplinkybėmis, turime susipažinti su tautos mieriiais ir siekais, o pažinę dvasią, aplinkybės ir siekus, galėsime apdirbti planą tolesniam tautos gyvenimui; planas toks teip reikalingas tautos laimei, kaip reikalingas planas architektams statantiems triobą, arba planas ir metoda atsiekimui kokio nors siekio, įkūnyjimui užmamyne, arba vedimui kokių nors reikalų.

Mes čia kalbėsime apie ateitį Amerikoje gyvenantių lietuvių. Pirmiausiai turime neatbutina pažinti aplinkybės, kokiose čia gyvename; iširškime kokią užimame vietą tarpe kitų gyventojų šio krašto.

Surasas gyventojų Jungtinių Valstijų Siaurinės Amerikos parodo, jog gyventojų čia yra suviršum aštuonesdešimtis milijonų gyventojų, bet ne parodo, kiek tarpe tų gyventojų yra lietuvių. Lietuviai patys vieni mano, kad jų yra čia apie tris šimtai tukstancijų, kiti mano, kad pusė milijono. Nė vienas nė antras skaičius nėra paremtas kokiais nors davadais, todėl galime imti vi-

utinį skaitlių. Tokiu būdu ap-
turėsime skaitlių lietuvių gyve-
nančių Amerikoje — keturis šim-
tus tūkstančių.

Jeigu todėl visų gyventojų y-
ra čia aštuones dešimt milijonų,
o tarpe jų yra keturi šimtai tūk-
stančių lietuvių, tai išpuls, tarpe
dviejų šimtų gyventojų svetimų
tautų vienas lietuvis.

Tas skaitlius — vienas ant
dvejų šimtų, bus proporcija visu
lietuvių ir gyventojų kitų tautų ši-
tame krašte.

Palyginant, lengva surasti, ar
lietuvių Amerikoje stovi lygiai su
kitais gyventojais, kokiuose daly-
kuose anuos pralenkia ir kokiuose
atsilikę ir kaip toli.

Tris yra svarbiausi dalykai tau-
tos gyvenime — an kurių remia-
si tvirtumas tautos. Daiktai tie
yra: Dora, Apšvieta ir Turtai.

Spėdami apie ateitį lietuvių A-
merikoje, turėtume pirmiausiai pa-
lyginti mus tautą su kitomis čia
apsigyvenusiomis. Bet ne turėtume
tikros surinktos medagos, ant ku-
rios galėtume palyginimą parenti,
turėtume užsigaubinti spėjimais,
kurie vienok išpulti labai neaiš-
kiais. Todėl vėliau pasigaudinti
abėla porzvelga.

Nors dėl stokos reikalingos
medagos pakelto klausimo ne
galėsime aiškiai išsiaiškinti, bet ir
pats pakėlimas ne praeis be
naudos.

Iš doros atžvilgio. Palyginimui
mus tautos tame su gyventojais
kitų tautų, reikėtų peržiūrėti
rekordus teismų, surinkti pilnas
žinias gyvenimo abiejų pusių, ir
panatysime maž daug, ar lietu-
viai Amerikoje stovi doriskai
aukščiau ar žemiau už kitus gy-
ventojus.

Amerikoniškas raštininkas, Up-
ton Sinclair, apie lietuvių apsi-
gyvenusius Chicagoje, savo vei-
kale "The Jungle", duoda labai
liudną paveikslą dorisko laipsnio
mus žmonių. Rašėjas suteikia
daug labai biurių paveikslų, ku-
rie, jei teisingai privesti, turi
prašalinti. Nors sunku rasti pa-
lyginimą su svetintautais, bet
matydami tarpe savęs neprite-
rančius pasielgimus, privalome
pasirūpinti jų prašalinimu, ir
tuomi padėti tvirtą pamatą švie-
sesnei mūsų ateitai. Jeigu dau-
giau ir ne atsieltume, tikrai pa-
sikėlimą doros, tai jau iš to būtų
mums gana naudos ir garbės.

Iš apšviotos apžvilgio. Daly-
kuose apšviotos nereikalaujame
rankioti faktus palyginimui. Skir-
tumas apšviotos tarpe amerikoni-
je ir lietuvių gyvenančių Ameriko-
je yra taip didelis, ir taip aiškiai
matomas, jog žinome visi, kad
labai esame nu toji atsilikę. Pa-
gal skaitlių žmonių, turėtų ant
dviejų šimtų mokslinųjų visose
mokyklose būtų nors vienas lietu-
vis; kad ant dviejų šimtų viso-
kių mokytojų, žmonių visokių
profesijų būtų nors vienas lietu-
vis. Bet iki to mums labai toli
— taip toli, kad pasiekimas to-
sios proporcijos gal apsieiktų
tikrai saldiuose sapnuose suva-
guose lietuvių Amerikoje.
Vienok, jei mylime laisvę, jei
norime būti guojami lygiai
kaip kitos tautos, jei norime
turėti lygiai kaip kitos tautos
teismų, lygiai kaip kitos tautos
išsvietintų retųjų, turime neat-
butinai stengtis pasiekti tokią
proporciją.

Iš medgisko atžvilgio. Sita-
me atžvilgyje, taip pat kaip ir
aukščiau paminėtose, turime im-
ti tą pačią proporciją; tai yra,
kad visas turtas šio krašto, pa-
dalintas į du šimtus dalių, duotų
vieną tokią dalį lietuviams čia
apsigyvenusiams, rankose lietu-
vių turėtų būti viena dvi šimtinė
dalis visos žemės, kapitalo, pra-
monės, vaizbos ir visokių kito-
kių turtų. Tame, kaip ir apšvie-
toji, lygiai toli esame pasilikę
nuo amerikonių, ir atsieltimas to-
kios teisingos proporcijos, taip
pat kaip ir pirmajame atsielti-
me, iki šiol gal but tikrai sal-
diuose sapnuose. Vienok A-
merika tai kraštas lygybės, lais-
vės, todėl užduotis mūsų tokią
proporciją atsielti, o atsieltimas
jos lyginasi išliuosavimui mūsų
Tėvynės iš po svetinio jungo.

Apart šitų svarbiausių užduo-
čių lietuvių Amerikoje, yra dar
daug kitų, lygiai svarbių, tarpe
jų galima paminėti užsienio pro-
porcijoniškai vietų politikoje.
Tas dalykas turi but ketvuriu pa-
matiniu akmeniu mūsų ateities
Amerikoje. Bet apie tai mažiau
privalome rūpintis, nes tas pats

(Pabaiga ant 5-to pusl.)

A. Niemojewski.

Revoliucijos žmonės.

IV.

Laisvės Šventė.

Varšava nuo pat ryto lyg virė virė. Minios
rinkosi visose miesto dalyse. Tai pati konstituci-
ja, kuri nuo neseniai kaip pati idėja sukelavo
visuose nenorą, bjaurimą kaip nauja naujų
forma, pavojingesnė už nuolaidas prieš carą ang-
tesnės dvasijos, angstesnės bajorijos ir di-
desniųjų pinigų, šiandien, kaip tikras gyvenimo
apsireiškimas, subrendo sąžinių gėlmėje, uždegda-
ma vaidintuvę visokiomis laisvės svajonėmis. "Sei-
mas Varšavoje, autonomija, nuosavi karumėnė" —
štai burtininki išsitarimai, kurie aplankė eiles lupų
simtą kartų dažniau, negu sausos duonos pluta ir
pieno puodelukas. Išbadėjusi, išlėjęsji laudis
ragavo pirmųjų laisvės vaisy, anų idealiskųjų vai-
sių, kurie nemaitina, tačiau taip gaivina. Dar apie
desimtą valandą iš ryto griuvo keturi lavonai Pro-
sta ir Valicov gatvių apylinkėse, o jau penkiolika
minučių praėjus Tvarda gatvėje, kuomet karumė-
nė atidavė garbę raudonai vėliavai, išskeldama ant
rankų aficierus, bučiavosi su kareiviais ir nematy-
to entuzjazo vilnį kaip pavasario srauną išsipla-
tino po visas gatves, pliačius ir skverus. Tikiai
vienose namuose prie Brovarna gatvės viešpata-
vo geduliai. Nes pagalios per Amerikos konsula-
tą atėjo laiškas iš Japonų valdžios, kuriuo pranešė,
kad medžių pulko pa-vėliauninkas, Jonas Bialo-
brzeski, žuvo mūšyje ties Vafangon. Prie laiško
buvo pridėtas mažas plianus lauko kariškųjų kapi-
nių, o raudonas kryželis nurodė didvyrio kapą.
Laiškas tvirtino susopėjusią motinai, kad ant kapo
pastatytas kryžius atsakančiu užrašu ir kad kapo
priešais, priešingo drąsą gerbdami, papuo-
šė tą kapą. Prie to, kareivijoje dvasioje rasyto
nors smulkmeniško protokolo, buvo pridurta ke-
las žodžių širdingos paguodos ir patvirtinimas,
kad: "velionis išpildė savo pareigą link rusiškios
tėvynės". Tas tragiškas priedas padarė tą, kad
ponia Bialobrzieskienė, priskaicius laišką prie to
vietos, nervingai sugniaužė rankas, laišką besamo-
ningai suglamžė, liovė verkusi, įsijūrė, tylėda-
ma; ji toli ir tik tuomet šiek-tiek atkuto, kuomet
išgirdo verksmą apkabinusio jos kojas jaunesnio
sunaus, baltaplaukio Henriko, penktos klasios gim-
nazijos mokinio. Pakeldama drebančias rankas ir
dėdama jas jau ant vienintelio kudio galvos, at-
siminė, kad jos vyras žuvo per lenkmetį, kad nuo
šios dienos kas vakarą karštai meldėsi, kad
nesulauktų kitos revoliucijos Lenkijoje, ne dėlto
kad jos neturėtų būti, bet tik kad ji galėtų ankš-
čiau numirti; kad Dievas jos maldų neišklausė, nes
ne tik atėjo revoliucija, bet daug už visokias re-
voliucijas baiesnė karė tolymose svetimoje šaly-
je, apie kurią šiek-tiek iš mokyklos laikų težiojo,
kuri dabar atvėrė savo šaltą krutinę palaidodama
joje vargšą Jonuką.

Two tarpu gatvė prabilo ir iš tukstančių kruti-
nių išlėkė revoliucinės dainos gaidai: "Precz
z tyranami, precz ze zdziercami! Ponia Bialo-
brzeska nervingai apkabino Henriką, pradėjo visu
kunu drebėti, norėjo prašyti jo, kad neeity iš na-
mu, bet jautė, kad tuo jo nesulaikys. Ir tik tiek
tarė: "Henrik, ar nešioji su savim legitimacijos
knygutę? Nes matai, kad paskui galėčiau tave
nos surasti!" Valikinas greitai nušluostė veidą,
ašaromis papludusios akys švietė jaunybės žaibais,
apibėrė motiną pabučiavimais ir sunkiai alsuoda-
mas, prašė: Motute, eime drauge, drauge motute,
ir ora, i žmones, užmiršti apie viską, apie tą toli-
ką kapą, apie jo papuosis, apie tą laišką, apie
tą užrašą! Staiga jo veidas apsidengė šėma var-
sa ir pridurė, žiurdamas į grindis: "Taip-pat apie
jo drąsą mirtį už — tėvynę".... Ant tų žodžių
ponia Bialobrzieskienė, greitai atsisukusi, uždegė
ant valandėlės veidą ir pradėjo greitai ruošti.
Laišką sudrėkė i smulkūs gabalėlius, paskui at-
dardino įvairias paslėpimo vietas, dar kaž-kokias
popieras naikino, paskui viską užrakino ir lyg ak-
meniniu veidu tarė: "Paduok man ranką, Henri-
ka!". Išėjo ant laiptų, nuo laiptų į gatvę. Bet
demonstracija jau išnyko, traukdama i miesto vi-
durį. Nowy Swiat gatvėje sutiko kitą demonstra-
ciją. Čia nešė milžiniško didumo raudoną vėliavą
su užrašu: "Te gyvuoja Sociališka Lenkų Parti-
ja". Vėliavos buvo prikaltos prie dvių lazdų, kad
užrašas būtų visiems būtų matomas. Pasirodo
vėliava ir su kitokiais užrašais: "Te gyvuoja lai-
sa demokratiška respublika", "Te gyvuoja socia-
liška lenkų jaunomėnė". Policija visiškai ding-
o iš gatvių. Kur-ne-kur stovėjo kareiviai ma-
žais būriais. Prie kareivių prieidavo darbininkai
ir prakalbėdavo, kareiviai gi šypojo. Kokais dar-
bininkas priejo ir pradėjo kalbėti: "Na, šauk šuns
koją, matai, kiek čia mus yra! Nešauki? Aha,
pasibaigė šaudymai! Na, tai duok, mulki, ranką
— susitalkykiva?" Kareivis ir darbininkas padavė
vienas kitam ranką, o minia suuko: "Te gyvuoja
laisvė!" Ponia Bialobrzieskienė daug tokių scenų
matė. Klausė gatvės kalbėtojų, kurie, atstojau-
ant pirmos po ranka pasisukusios angstesnės vie-
tos, skelbė kartus žodžius. Kalbėjo gatvėse sem-
ir jauni, ponai ir studentai, darbininkai, o dargi gat-
vės vaikai. Visi virto kitokiais žmonėmis. Po
pietų ponia Bialobrzieskienė prisidėjo prie milžini-
škos "tantininkų" demonstracijos, dainavo "Bože
co Polskę", "Jeszcze Polska nie zginęla". Ji patė-
mė, kad aplinkui vaikščiojo darbininkai raudonais
ženklais. "Is kokios jys partijos?" — paklausė.
"Mēs is pepees". "Kā gi čia darote?" "Dabojā-
me, kad encicijai kokis nemalonus neatsitiktis".
Ant tų žodžių ponia Bialobrzieskienė, kuri visu-
met bardavosi ant Henriko, kuomet tas aiškino-
davo jai klias kovos teises, truktėlojo už jo rankovės
ir išėjo iš tos demonstracijos. Trėbėka gatvė
ėjo darbininkų minia. Moteriškė traukė suni
i tą pusę ir atsiradus proletarijato eilese, pra-
dėjo drauge su visais dainuoti: "Choc stare lotry,

nocy dzieci, nawiązacie chęć starganą nie, co zle-
to w gruzy się rozleci, co młode wiecznie będzie
życ". Jau gerokai temo, o ji, visiškai nuovargio
neįjauzdama, arba, teisingiau sakant, įjauzdama ji
kaipo nepaprastą palengvinimą, čjo su visomis de-
monstracijomis, dainavo visus dainas, dargi. "Na
barykady", nors labiausia sujūdino ją "Warsavian-
ka", kurią dainuodama, minia įėjo ant Teatro Pli-
ciaus. Čia minia jau apsupo Rotušę, reikalaujama,
kad kalinius išleistų. Ir kas desimtį minučių atsi-
darydavo vartai, kaliniai išėdavo kuopomis, o mi-
nia sveikino juos džiaugsmingai. Dar ilgai susto-
je laukė, nes kaž-kas suuko, kad ne visi kaliniai
išleisti. Tuomet išėjo kaž-koksai valdininkas ir
pranešė, kad likusieji kaliniai šiandien negali bu-
ti išleisti, nes amnistija jų nemini. "Salyn su
amnistija", suuko minios, "mēs patis duodame sau
amnistiją". Kas kartą rustesnis nepasikakimimas
ėjo per minias! Nežinia iš kur ir kokių būdu
staiga išsitiesė kareivių eilė. "Skirstykites, ponai!",
gana dar mandagiai šaukė policijos oficerai. Bet
prie Rotušės vartų kas-kartą labiau spaudė. Iš
Senatorska gatvės traukė nauja demonstracija, re-
voliucijos dainas dainuodama. Ponia Bialobrze-
skienė, stipriai laikydama Henriką už rankos, pa-
sitraukė šiek-tiek i šalį Teatro. Čia stovėjo pris-
ruošęs huzarų būrys. Oficerai, dailius vyraus, va-
dziojo akimis po kareivius, paskui išėjo prisakyn
ir atididai klausėsi. Kaž-kur, lyg iš Rotušės lango
pasigirdo trumpas triubos signalas. Tuomet ofi-
cieras nusidėmė kepurę, linkterėjo i minią ir su-
uko: "Pozdravliu vas s konstituciję!". "Urta!"
— atsakė minios. Aficieras gi vėl užsidėjo ke-
purę, ištraukė kardą ir suuko: "Bie!" — ir staiga
ratelių siena sukrutėjo, sudundėjo gatvė ir kaip
perkunas spruko ant neprisirengusių minių, ka-
podami, mindžiodami arkliais gyvą žmonių jūrą,
kuri prabilo dejavimais, šauksmais, traukėsi, spau-
dėsi, gaivališkos baimės apimta, bėgo i visas ša-
lis. Ponia Bialobrzieskienė pamatė viršų savęs
arklio galvą, šiltą baisaus snukio alsavimą, pa-
keltą kardą, išgirdo švilptelėjimą ir baisų smugį
— bet tas smugis ne ją palietė. Pargriuvo kniūpi-
škas Henrikas, patraukdamas drauge ir motiną.
Vilnis, šimtais arklų kojų dundanti, pralėkė per
juos, tamsa, žibintuvus užgesinus, apėmė visas
gatves; užmo, dejavimų, šaudymų ir kardy kulimo
pragaras virė aplinkui, motina gi, stabdydama ran-
koms kraują, tekanti iš bėsis žaizdos, kuri gi-
liai atvėrė sunaš galvą ir krutinę, dusliu balsu
murmėjo: "Paskutinį, žmogžudžių, užmušė!"

Motina! Revoliucijoje dingsta nepermalda-
jama susilyginimo linija tarp gyvųjų ir žuvusių.
Jie visi drauge tveria — vieną kovojančią visu-
menę!

KOKS PRIVALO BUTI VAIKŲ AUGINI- MAS IR AUKLĖJIMAS?

RANKIUS RAŠTŲ, PARAŠYTŲ D-RO J. ŠLIUPO.

(Tąsa).

bi ir taip landi i dvasią ir širdį vaikų, kaip kad
įtekmė motinos nuo pačių jaunų dienų.

Bet ir to negana. O ko gi dar reikėtų?

Napoleonas vieną sykį taip užkalbino garsią-
ją užveiztoją Instituto Esconeno'io mieste, p.
Campon: "Senieji buda i auginimo niekam neti-
ke. Ko-gi mums reikia, kad Prancuzijos jaunme-
nė turėtų gerą auginimą?" "Motinų reikia",
atsiliepė Campon. Cicorius nusistebėjo iš tokio
atsakymo. "Žodžiu sakant, mums reikia buko
auginimo". Auginant ir auklėjant kudiukis ir va-
ikus, aukščiaus jau mės padavėme tam tikrus
buklus (metodas). Bet reikia dar auklėti ir —
augiesieje žmonės. Jums tai yra įdomu.

Sakykite, kad suaugusį žmogų aukli pati drau-
gia, bausdama ji teisme už nusizengimus. Ne-
kuriose dalykuose baidimas ir gali būti geru
pamoksliu. Neseniai skaičiau, kad po to, kaip Bal-
timorės mieste per teismą tapo įvestas pliekimas
vyru už mušimą savų pačių, skaitlius skriaustų
susimazgins esąs; regimai daugumas savo pa-
kerštingumą draugelkai suvaldo, prisibijodami
gauti plėgas akyse svieto. Bet tokiam auklėime
lengvu yra peržengti rubežius. Mirtina bausmė,
nors ir už žmogžudystes, neišgali išgelbėti dau-
gybė nelaimingų nuo prasizengimo. Suvienuose
Valstijose mės kas dieną skaitome apie tap tan-
kias žmogžudystes!

Auklėjimas dar turi eiti i kitais keliais, o tais
keliais esti draugystės arba draugovės. Imkime
tuojau pavezdą. Žmonės glaudžiasi i kruvą, pado-
ra valstijas dėlto, kad taip, darydami, gali tapti
laimingesniais. O vienok vyrai išketa matriški-
sias i valstijos, liepdami joms prigulėti tikiai prie
pasilinksiminio ir pasikiojimo draugovių. Ir tam
sumanė priežastis: buk moters neturinčios ga-
bumo, tam tikrą įpatybį drauge su vyrais valdyti
styrą valstijos. Suprantamas tai yra daiktas, kad
per tiek amžių moters augintos fiktai namams ir
auščiausiai jaunimams ir pibiams, neišmiki-
navo gabumų valstijos gyvenime; o už tai i prieta-
ras, kad jos buk neturinčios tam tikro gabumo,
yra niekingas taip lyginai, kaip ans reikalavimas,
kad kas-nors mokintųsi plaukyti neįbrisdams i
vandenį. Sulyginimas moterių tiesose turi įvykti
netik tiesose balsavimo, bet ir galėjime išrenkamu-
mo. Moters yra atlaikančiuju (konservatyviskuo-
ju) gaivalu draugijoje, o vyrai — kovojančiu, pra-
moniaujančiu ir ardantiu. Už tai moteriškė valsti-
je neduotų išardyti to, kas yra naudinga, iki to
vietan nebūtų galima kas naudingesnis padėti.
Atlaikymas, pajieškiojimas naudingumo, mažiasias
išblaškymas pajiegtu, turto saugojimas, teisingas
rokundy vedimas — štai ką atneš prisidėjimas mo-
terių prie vedimo reikalų valstijos. O kad da-

bar moters n'esti prileidžiamos prie valstijos reika-
lų, ką jos turi daryti? Jos turi susiglausti i drau-
goves, savo tarpe nebrendusias sąnares jos turi
išstobulinti, pagerinti, ir raštu ir gyvu žodžiu tu-
ri platinti savo idėjas ir savo įieškinus, turi pe-
galėti vėry valdymą. Ir tas visas įgyvendinti
bei i kunyti yra moteriškųjų užduotis, ir kada jos
tatai jau išpildys, bus jų nemirtinas užpelnas ir
geriausias ženklas jų gabumo. Dar ir kitą idėją
moters turi suprasti: tegul jos buva, kiek galima,
laimingos, idant ir kitus laimingais padarytų. O
dėlto reikia panaikinti visi įstatymai, kurie varžo
susituokimą ir prietikį lyčių, ir reikia pergalėti vi-
si prietariai, kurie šiadien lytis kalina savyje. Lai-
mė yra galima tik po plynu daugumi valnybės.
Įstatymai sutuoktuvėms ir lyčių papratimai ir pri-
etariai, kurie tankiai nemieliaširdingiesni esti už pačius
įstatymus, buvo tuomet reikalingi, kada geista bu-
stangos visos slaviskās gentes suvienyti i vieną
jau tai despotišką jau tai federatyvišką viešpaty-
stę išaugstinimui visos slaviskosios giminės. Mes
vėl, gavindami panlituanizmą arba Lietuv-Latviją,
atsiskirdami nuo paminėtų augščiausių tautiškų ar
tikėjimiskų sąauglių tuomi, kad kuomet pangerma-
nizmas, panslavinizmas, panmahometonizmas ir tt.
per priespaudą pašalėčių ar kaimynų nori pasiek-
ti savo išiaugstinimą, mes Lietuv-Latvijai, atje-
škodami savo žmoniškas ir tautiškas tiesas, norime
pildyti ir pareigas; taigi mūsų įieškinys yra kultu-
riškas ir padorus, o anų — kraulakus, nedoras.

Gyvenimo atsitikimai sutveria gentes ir genčių
susikupetavimą i tautas. Ganta tokį žiedalą pa-
tvirtina, kiekvienai tautai suteikdama tam tikras
įpatybes ir kalbą. Tikrai tautiškas įieškinys, noras
apšvietimo agentainių ir pakėlimo jų kultūros bei
savrankskumo, niekur nesipriešina žmonių reika-
lams; už taigi kiekviena tauta turi tiesą būti
gyva, laisva, laiminga, ir gali reikalauti apšvie-
timo savo prigimtoje kalboje, taigi tarpe Lietuvių turi
klestėti lietuviškoji kalbos. O vaikus
kitoje kalboje mokinti negu prigimtoje yra lygin-
davimui dvasiškų nuodų, kurie įveikia ir sveikatą
tautos kūno.

21.

Ne lengvas daiktas šiadien šitą įieškinį įkuni-
ti. Jau pereitose amžiuose Lenkai, kiek įmanyma-
mi, lietuvius tautiškai naikino. Apšikristijimas
Lietuvos iš Lenkų rankos, įsteigas Lietuvos
lenkiškų mokyklų, įrengimas sulenkiančių mūšų
klerikų seminarijų Varniuose (dabar Kaune), Vil-
niuje ir Seinuose, įsteigas Vilniaus akademijos
(vėliau universiteto), priveisimas lenkiškų ar su-
silenkiškųjų ponų ir klebonijų Lietuvoje, — tai
buvo keliai, nors čia nėra jie visi išskaityti, kokiais
Lenkai stengėsi Lietuvą priirti prie Lenkijos.
Maskolijos valdžia, nors dėlei skirto tikėjimo,
ne taip lengviai galėjo mūsų tautą prie savęs pri-
artinti kaip padarė lenkai, tarėsi per terioniską
priespaudą apmaskolinti Lietuvą. Armijoje tarny-
stė, maskolikių administracija ir mokykla, mas-
koliskos literos lietuviškame rašte ir tt., nors lietu-
viai nudavė neatjaučią žaidžų, labai įgrobė mūsų
tautą. Prie to prisidėjo taip-gi ekonomiska prie-
spauda: žmonės mūsų savo krašte negalėjo gauti
jokių ūrėdų, jeigu nenorėjo tapti statiatikiais; ap-
sukintas tapo žemės pirkimas ir inteligentija mu-
sų išsiblaškė po visą pasvietį, palikdama tautiečius
praryjimui atsigrudėli. Kaip Maskolija, taip pat
elgiasi ir Vokietija, niekur nesigalėdama Lietuvai,
nors iš Lietuvos šonkaulio pati tapo sutverta ir
sunkiausiose valandose Lietuva anai prieglaudą i:
atsigavimą suteikė; Vokietija už lietuvių ekono-
miskās ir kariškas geradėjystes, varo laukan mūsų
sagentainius (ar jie darbininkai ar inteligentai bu-
ty), o nuo žemionių tiekiasi žemę po prievarta at-
pirkti, palikdama mūsų brolius be duonos kashio
ir be gintuvės. Kas aprašys čion, kiek Vokiet
jos valdžia gelbėjo Maskolijai persekiojimuose mūsų
literatūros; gana bus priminus tik Karaliaučiuje
garsiąją politiską bylą.

Nevien svetimžemiai mūsų tautą gnaibo,
piauna ir naikina, ant savo nelaimės randame ir
tarpe savų sagentainių, tokius apjakėlius, kurie
tautai rupinasi sutrumpinti gyvastį. Nedaug te-
reikia šnekėti apie bajorus ir ponus, kurie daugiau
šneka esą geresnio kraujo negu Lietuvai, kurius
už palaikų skaito, ir nebonori apie Lietuvos rei-
kalus atsiminti, lyginai kaip kapti nustumia darbininkų
reikalus i užpečkį. — Paminejau, kad mūsų klieri-
kų seminarijose pučia lenkiškoji dvasia, ir todėl
nėra galima laukti, kad iš jų išeitų daug apgėnčių
lietuvių. Rods turime gerų Lietuvos vyrų tar-
pe kunigų, vis-gi daugumas Lietuvą greičiau šal-
do negu šildo. Akvą tame dalyke žinutė (1885
m.) prisuntė Tautkus iš Lietuvos; štai jo žodžiai:
"Lietuvos kunigai dabar labai yra priešingi lietu-
vystei, tik labai maž, parinkta dalis tėra vienos
minties su mumis, tėvynainiais, už taigi tie di-
žiausioje paslapyje užsilaiko, idant nenugirstų pie-
mu vypsukas Paliulionis (kurs savo pavardę nu-
kando galunę ir rašosi Pallulon!); didumas mūsų
kunigų yra bjaurėni lietuviystei negu pati policija.
Lietuvių persekioja vyresnybė, ponai ir kunigai,
bet čia paskutinieje daug bjauresni ir pasieties
negu kas kitas. Už taigi jų darbus reikia mauti
i laikraščius su visomis jų pavardėmis, tegul šyps-
čia savo ūruose. Juk jau kad mūs stengiasi pra-
gaishinti amžinai, tai ir mės juos paglostykime savo
švelnia rankele, idant ateinančios gentartės, skai-
tydamos metraščius, galėtų teisingai nusverti, kiek
ir ko kas užsipelne". — Net Amerikoje buvo at-
siradę nepraustpročiai, taip vadinami naujalenkiai,
kurie kėsinosi nuslopinti lietuviystę. I burį tokių
neišmanėlių prigulėjo per metų eiles išleistojas
"Vienybės Lietuvninkų", išleistojas "Saulės", drau-
ge su kunigais, kaip Varnagyris, Delinikaitis, Juo-
dišius, Zlatazinkas ir tt. Nedoras yra tas pauk-
tis, kurs dergia i savo giminės lizdą!

20.

Šiadienykštis auklėjimas, gulėdamas rankose
vyriausybės tai kunigiskos tai svietiskos, neaugina
mūsų gentkartę kaip žmones lygius, laisvus ir
nepriklausmingus, bet iškėlia vieną lytį viršump ki-
tos, pasinaudoja iš žmogaus jaunsų ir įkveptų pa-
linkimį traukti vien sau didesį pelną. Toks skir-
tumas darosi netikiai tarp sėnarių draugijoje. Vy-
riausybė naikina visur gentišką ar tautišką gail-
vą; nors be ypatingo pasiseikimo. Šiadien Čechai
turi didelę literatūrą ir jų tautiškas susipratimas
taip yra pakilęs, kad jie įsirengė tautišką teatrą,
operą, universitetą, mokslovietes, ir jų kalba var-
tojama esti administracijoje jų žemės; i parlamen-
tą Vienoje (Vindobonoj) jie siunčia savo pasūni-
tinius, kurių sekcia yra įtekminga visojai Austrijai.
Ariai jau nuo kelių šimtmečių persekiojami Angli-
jos vyriausybės, išlaikė ikišiam laik savo tautiško-
je uolybėje; netik Airijoje jie dirba labai savo tau-
tos atkėlimo — ten jie laimės parlamentą ir atspiri-
k žemę, kurią pirma Angliai buvo nuo jų varu atė-
mė — bet ir Amerikoje, kur ariai draugijos ir po-
liktos gyvenime turi svarbų žodį. J. E. Smollar
ir kunigas Immis atkeldino Serbus Lezenus, Vo-
kietijoje, nors vokiečių vyriausybė tą tautą skaitė

jau išnaikinta. — Chiniečiai Amerikoje nenutusta-
bet laikosi iš vlen, atlaiko sutarime iškilmingas
šventes savo giminės žemės. — O kas nepajista
žydų? Tie persekiojami pirmi ir persekiojami ši-
dien, nors yra išsibarstę po visą ašviatą, nors vie-
ni kalba tik vokiškai, kiti angliškai, kiti ispaniškai
ar kitaip, vienok dvasioje savo pasilieka vienybėje,
ir visur gaivina "judaizmą"; jų vienybė padrutina
"kahalai" bei geradaringos tautiškos įređnės. Po
tiek persekiojimų žydų gentė pasidaugino, turtai
jos sumilžiniškėjo, jos poetai ir filozofai pa-
tarnavo visam svetui. Toms ir daugybei kitų tau-
tų atgyjant, išdygo geismai subloškimo keleses
gentiškų tautų i vieną. Pangermanizmas — tai
viltis sutraukimū visų vokiškų genčių po valdžią
Vokietijos. Panmahometonizmas — tai noras vi-
sus mahometonus sujungti i vienybę pergalėjimui
priešgynų to tikėjimo. Panslavizmas — tai pa-
stangos visas slaviskās gentes suvienyti i vieną
jau tai despotišką jau tai federatyvišką viešpaty-
stę išaugstinimui visos slaviskosios giminės. Mes
vėl, gavindami panlituanizmą arba Lietuv-Latviją,
atsiskirdami nuo paminėtų augščiausių tautiškų ar
tikėjimiskų sąauglių tuomi, kad kuomet pangerma-
nizmas, panslavinizmas, panmahometonizmas ir tt.
per priespaudą pašalėčių ar kaimynų nori pasiek-
ti savo išiaugstinimą, mes Lietuv-Latvijai, atje-
škodami savo žmoniškas ir tautiškas tiesas, norime
pildyti ir pareigas; taigi mūsų įieškinys yra kultu-
riškas ir padorus, o anų — kraulakus, nedoras.

Gyvenimo atsitikimai sutveria gentes ir genčių
susikupetavimą i tautas. Ganta tokį žiedalą pa-
tvirtina, kiekvienai tautai suteikdama tam tikras
įpatybes ir kalbą. Tikrai tautiškas įieškinys, noras
apšvietimo agentainių ir pakėlimo jų kultūros bei
savrankskumo, niekur nesipriešina žmonių reika-
lams; už taigi kiekviena tauta turi tiesą būti
gyva, laisva, laiminga, ir gali reikalauti apšvie-
timo savo prigimtoje kalboje, taigi tarpe Lietuvių turi
klestėti lietuviškoji kalbos. O vaikus
kitoje kalboje mokinti negu prigimtoje yra lygin-
davimui dvasiškų nuodų, kurie įveikia ir sveikatą
tautos kūno.

21.

Ne lengvas daiktas šiadien šitą įieškinį įkuni-
ti. Jau pereitose amžiuose Lenkai, kiek įmanyma-
mi, lietuvius tautiškai naikino. Apšikristijimas
Lietuvos iš Lenkų rankos, įsteigas Lietuvos
lenkiškų mokyklų, įrengimas sulenkiančių mūšų
klerikų seminarijų Varniuose (dabar Kaune), Vil-
niuje ir Seinuose, įsteigas Vilniaus akademijos
(vėliau universiteto), priveisimas lenkiškų ar su-
silenkiškųjų ponų ir klebonijų Lietuvoje, — tai
buvo keliai, nors čia nėra jie visi išskaityti, kokiais
Lenkai stengėsi Lietuvą priirti prie Lenkijos.
Maskolijos valdžia, nors dėlei skirto tikėjimo,
ne taip lengviai galėjo mūsų tautą prie savęs pri-
artinti kaip padarė lenkai, tarėsi per terioniską
priespaudą apmaskolinti Lietuvą. Armijoje tarny-
stė, maskolikių administracija ir mokykla, mas-
koliskos literos lietuviškame rašte ir tt., nors lietu-
viai nudavė neatjaučią žaidžų, labai įgrobė mūsų
tautą. Prie to prisidėjo taip-gi ekonomiska prie-
spauda: žmonės mūsų savo krašte negalėjo gauti
jokių ūrėdų, jeigu nenorėjo tapti statiatikiais; ap-
sukintas tapo žemės pirkimas ir inteligentija mu-
sų išsiblaškė po visą pasvietį, palikdama tautiečius
praryjimui atsigrudėli. Kaip Maskolija, taip pat
elgiasi ir Vokietija, niekur nesigalėdama Lietuvai,
nors iš Lietuvos šonkaulio pati tapo sutverta ir
sunkiausiose valandose Lietuva anai prieglaudą i:
atsigavimą suteikė; Vokietija už lietuvių ekono-
miskās ir kariškas geradėjystes, varo laukan mūsų
sagentainius (ar jie darbininkai ar inteligentai bu-
ty), o nuo žemionių tiekiasi žemę po prievarta at-
pirkti, palikdama mūsų brolius be duonos kashio
ir be gintuvės. Kas aprašys čion, kiek Vokiet
jos valdžia gelbėjo Maskolijai persekiojimuose mūsų
literatūros; gana bus priminus tik Karaliaučiuje
garsiąją politiską bylą.

maskoliai suimti ir jis su visa svodba pražūsiąs, arba dėlto, kad gėda iš muzikloje kalboje slūbs imti. Taip jau namie praso, kad lietuviai nekaltės, nes prisipratę taip kalbėti, padarysiąs joms gėda išdardas tarp svečių lietuviškai, o tai yra laikoma tarp bajorių prasta kalba. O pačios vel meldžia, kad nelaikytų jų vyrai lietuviškų knygų, nerašytų ir neaplaikytų lietuviškų gramatų, knygų, raštų, nes pražūsiąs ir save ir anas ir vaikus. Neviena moteriškė suvedino raštus savo sukaus, vyro, brolio iš baimės maskolij. Kaip rašė kitą kartą kun. Ksavėras Bagužas, kad per kares, mairus ir tt. senoviška mūsų rankraštis rašliva žuvo, dabar žūsta dėl baimės ir anti-patriotizmo moterištieji. Dieve duok anoms gerą supratimą savo reikalų; kitą kartą Lietuvos paaukaudavo savo vaikus ir brolius karėse už tėvynę! Kur patieva, anų laikų tėvynė! O tai vis dėl to atsitauka, kad lietuviai nežino, kuomi jie yra; apie tai paklaustas Lietuvis, atsako, kad jis yra katalikas, nes jis tokį skirtumą mato tarp savęs, o Maskolij, žydų, Vokiečių, o Lenkų laiko už savo brolių, nes čia vienas tikėjimas. Juk gerai, kad vienas dėl tikėjimo mylime, bet kodėl kitų neapkenčiame, kurie yra vienos kalbos ir tautos? Prūsų Lietuvis ir Latvys tai ne broliai, nes jie kito tikėjimo. Ar tai krikščioniškai? O Lietuvis, imkite pavyzdį iš senovės jūsų motinų, o negaišinkite, bet savo vyrams padėkite, kurie labai tėvynės dirba, bukite tokioms jiems, kaip prisiektė prie slūbo, kad pasidalinsite laime ir nelaimė sulys myrio!

Ant tų visų priešiųjų lietuvišties apšvietieji Lietuviai neprivalo paisyti, o turi daryti tautišką vienybę, įrengti, kur reikiant, nors paslaptas, geras lietuviškas mokyklams. Nesigailėkime tikėsim tautiškiems reikalams, ne darbo, ne pinigų. Kokiais mes vaikus auginsime, kokiais jie ir bus; jeigu auginsime "hermaproditais", beje lietuviškais Lenkais, tai po kelių gentkarčių Lietuvių liks tik istoriškas vardas. Nuo mūsų pačių priguli atgaivimas lietuvišties. Įrengiant mokslovietes, reikia mokiniui tam tikrų knygų. Čia yra pareiga mokslovietės parengti reikalingas mokslo knygas. Mokslo knygos apšvietus mūsų tautą ir suteiks jai stiprybę. Ne pasakišku esku ne naujalenkiškų jovalų pakelsime ir atgaivinsime Lietuvą, o tik išmintingais ir moksliškais raštais. Ne bloga būtų, kad parasytų jį susivienytų moksloininkai. Vilkinimas parengimo moksliškų raštų yra ne kas kitas kaip pailginimas ir padidėjimas vargų Lietuvos. Už tai visi tverkimės už darbo, gaivinkime lietuvišties, augindami savo vaikus žmoniškai. (Čion tik pirmineis skaitytoms, kad po 1886 m., kada toji knygtė buvo pirmą kartą spaudinta, Lietuvoje įvyko didelės atmainos: 1904 m. atgavo Lietuvai savo spaudą, 1905 m. susitvėrė Lietuvos mokytojų sąjunga, liaudies mokyklos sulietuėjo, 1907 m. tapo įsteigta Vilniuje Lietuvių Mokslo Draugija, ir net Staropelėje pirmoji lietuviška progimnazija tapo įsteigta. Nereikia nė šnekėti, kad tame laikmetyje skaitlius moksliškų knygų labai pasididino).

22.

Baigdamas savo raštą, dar sykį klabinu brolius Lietuvius: auginkime ir auklėkime vaikus keliais, augščiau parodytais. Kada mes vaikus užauginsime žmonėmis, suprantančiais savo tiesas ir savo pareigas, tautos tiesas ir tautos pareigas, tuomet mes busime milžiniška darba atlikę. Nėra reikalo vaikams įkvėpti bereikalingas garbinimas sentėvių, jeigu tie jie kur blogai elgėsi; taip pat tegul vaikai įsipratiną stačiai pajūreiti ir į didikus šitos gadybės, idant užaugę, juose neregėtų kokių titanių ar jiems nepasiekimų esybų. Tegul vaikai mato, kad visi žmonės turi būti lygūs ir laisvi, ar jie bus muzikai ar karaliai, ar daugmanciai ar mažutėliai. Tačiau geru daiktus bus, jeigu iškilmingų tėvynės vyrų ir moterų pavykslus mes jiems, prieš akis laikydami ir rodydami kultūrą bei apšvietimą kitų tautų, remsimės į gerynę bei į ašvę su nauja gentarte. Rupinkimės apie gerą kuniską auginimą, pagerindami savo ir savo vaikų naminių padėjimą; dvasišką išsilavinimą parems geras kuno apveikimas, gera pavyzdė, geri žai ir tautiškos mokyklos bei draugovės. Ant galo doriskai mes stebsimės, pajieskodami vaikuose jiems kaip žmonėms ir sąnariams lietuviškosios drangijos priderinčias tiesas ir priversdami juos ne rykštėmis, bet dvasišku budu, pildyti jiems pripuolancias pareigas. Man regis, kad mes patys, pasiremami ant mokslo ir kultūros, o vaikus vėzdami ir apšvietimą, teisybę ir dorą, įstengsime iškovoti sau kaip lygiai ir Lietuvių tautai geresnį ir laimingesnį likimą. O kitaip — jeigu mes girtybėje ir tingėjime pasgėsim; jeigu parduosime Lenkams, Maskoliams ar Vokiečiams; jeigu viską atidėsiame ant valios irgi apveikimo dievo ir vyresnybės ar tai svietiškos ar tai dvasiškos; jeigu patys ilgiaus miegosime, kuomet visos tautos aplink mus tekina bėga į kultūrą; tad mes ir ateinančioji mūsų gentartė supusime, ir kitos šviesesnės tautos, gal-būt, tuomet Lietuvius ne koja nenorės pasipirti eidamos pro mūsų šalį arba įjmdamos mūsų buveinę. Tai-gi rupinkimės, jeigu parduosime dvasiškai nebendrusius sągentainius priderinčiai auginti ir auklėti, o tuomet patėkės mums patiems ir tėvynėi Lietuvai saulutė šviesos ir gerovės, laimės, ir laisvės....

KO VERTOS MOKYKLOS PO PRIEŽIURA. KUNIGIJOS BEI VALDŽIOS.

("Nauja Gadybė" 1895.)

Kunigija nuo pat įsikėrimo krikščionybės suprato tą teisybę, jog svietą bus galima kreipti į kurį pusę norint, jeigu jaunuomenę jie patys moksle-atsakancioje dvasioje. Dėlto tai kunigija nuo neatmenamų jau amžių kariauja, kad tik nieks nuo jos neatimtų mokyklų. Kur galima, ten kunigija vienijasi su vyriausybe, ir abidvi dirba ranka ranką, kad tik žmonės neišsprustų iš jų žabangų. Taip tai darosi Maskolijoje, kur juk jėga dabar į madą cerkviškai parapinėjės mokyklos.

Nėra abejonės, jog krikščioniškoji mokykla yra dukterimi bažnyčios. Jan Tertulijonas paniekio vietnišką mokyklą, kuri, anot jo, gaivina tik išdi-

dumą, svajojimą ir nuodėmingą gyvenimą. Taip pat vienpusiškai žiūrėjo į apšvietimo dalykus Augustinus. Potam jau popiežiai ir visi žemesni kunigai niekino mokslą ir apšvietimą ir tik rupinosi apie suvaldymą ir nuelgimą žmonių. Netik kad popiežiai pradėjo kares prieš valdymierius, ale jie emė spausti ir persekioti vyrus mokslo, kurie troško platinti apšvietimą tarp žmonių. Rods jau nuo XI amžiaus matome istorijoje pastatytas liuosuoti mokyklą iš nagi klėrikalizmo. Pirmiaisiai ricieriai su savo romantizmu ir svajonėmis išėjo aikštėn. Salia jų ir prieš juos išdygo mokyklos miesčionių (miesčionims, pirkliams ir amatininkams), kurių programoje randame artes liberales. Tame pat laike universitetuose plėtojosi humanizmas.

Tame tarpe atėjo reformacija, ir toji rado bažnyčią besimančią su svietiškais reikalavimais mokyklose. Reformacija taujau atėmė nuo įtekėms katalikų augstesnę ir vidutinę mokyklą, ir ypatingai pradėjo rupintis žmonių mokykla, visiškai apeleista katalikų kunigijos. "Visos tautos, net Žydai, sako Luter, labiaus rupinasi apie išauklėjimą savo vaikų, negu krikščionys", už tai ir darbai krikščionybės taip yra nelemti. Kasdien gema vaikai ir paauoga, o — galiek dieve — nėra nieko, kas intusi buti jų vadovais, ir juos palieka pačius sav.... Aš nenoriu nė šnekėti apie aną biauų, nuodėmingą gyvenimą, kur jaunuomenė taip pasibaistėtinai pasileidusi. Mes gana ilgą laiką puovome patamsius, jau pirmier ilgai mes buvome giriniais žvėrimis. Imkimės gi proto!" (Dittes). "Kaip-gi imti ant savės atsakymas — rašo Melancthon — užtai, kad biedni žmonės iki tam laikui palikti barabrybėje? Mano širdis apsilieja kraujais, matant tokį biedningumą. Tankiai, pabaigęs kvotiną (apie padėjimą žmonių Saksų Kurfuerstijos, 1527—1529 m.), aš prasišalinu ir savo tužabą apverkiu asaronis. O ir kas galėtų neluodėti, matydamas, kaip yra prapuldyti gabumai žmogaus, ir kas kaip protas jo, gabus taip daug išmoki ir taip daug sutiprasti, neturi nuomonės nė apie savo Sutvertoją?" (Dittes). Reformatoriai savo rupestingumu apie apšvietą patraukė ir atydą kunigaikščių ir prielankumą žmonių.

Kad svietą atgrasinti nuo reformos, jezuitų zokonas paėmė mokyklą ir savo rankas. Jezuitai ypaciai rupinosi vidutinėms ir augstesnėms mokykloms: pigumas mokesčiai, svarumas, priežiūra ligonių, akykas priežiūrėjimas mokininkais, metodos mokslo išdirbtos iki pačių išgalių — daugelį prie jezuitų pamašino. Bet siekis jezuitų mokyklų — padaryti žmones paklusniais bažnyčiai ir valdžiai, jų dusinantis klerikalizmas stumė šalin didumą manančių žmonių. "Bukime atsargus, sako Rumer, nepaleiskime iš akių nė siekių jezuitų mokyklos, nė jos motyvų, nors tai vis stropiai pridengta paviršutiniu gerumu. Nors mėsinnikas gano savo bandą ant gražių, žalių ganyklų, — ar gi galima tame matyti jo avių meilę? O jezuitai pavesdavo jaunuomenę butinai tokias, labai gausias ganyklas".

Prieš jezuitų mokyklose trūsėsi Jansėnistai, kurie stengėsi išlaikyti įtekėm bažnyčios mokyklose nepasiduodami popiežiams, bet Roma sutiko jų pastangas labai nepirliankiai. Tuom tarpu protestonų mokyklai buvo sunku plėtotis, ypatingai kad reformacijos dėlei pasikėlė smarkios karės, kurioms siaučiant, prapuolė daug kaimų ir mokyklų, o mokiniojai jau tai išsi-blaškė, ubagavo, jau tai, pastoję kareiviais, gožė kraują už reformaciją. Rods po karių kunigaikščiai ir miestai atstatė mokyklas, bet tos jau turėjo kitokią linkmę: o žmonės arba mokyklos neken-tė, arba joms nesirupino! Kunigai protestonų nemylėjo patys mokytojai būti, o tik lankė mokyklas (vizitavo) ir turėjo jas po savo priežiūrą. Prieg tam ten mokė Tėve mūsų, Tikiu ir Dešimts prisakymų visuomet toje pačioje nuobodžioje formoje iš mazojo, o potam iš didžiojo katekizmo.

Dėlto tai dabar daromos buvo pastangos dviejose linkmėse auklėjimo: mokyklose pietietų ir realistų.

Pietistai mokytojų nė ant žingsnio nepalikė be priežiūros. Maldos galo ten neturėjo. Meldėsi ir pamoksloininkavo, moksleis giedoti, baudė. Jie niekino kiekvieną mokslą, kuris neturėjo tiesaus susinešimo su religija. "Ketvirdalis loti gyvos tikybos — sako profesorius pietistas Frankė (m. 1727) — turi būti branginama labiau, negu du pėdų prastų istoriškų žinių, ir vienas lašas tikros meilės labiau, negu pilnos marios žinių, visokių, pastapčių mokslo". Toks pašlijimas protestonų mokyklos į vieną pusę sukeldino reakciją iš kitos pusės.

Tuom pačiu laiku, kaip protestonai neteko savo mokyklos — karėse už religiją, anglos Bacon (m. 1626 m.) padėjo pamatą naujai filozofijai ir auklėjimui padrinoto du principu: akičnumą arba apičiupumą ir savrankiškumą. Rods iš pradžių tuli mokytojai bandė naujas idėjas pedagogikos statyti su dogmomis protestantizmo, o potam, pamatė neįgalumą tokio sutaikymo, pradėjo knisti gilesnį ir vis gilesnį duobę tarp mokyklos bei bažnyčios.

Eilę tokių pedagogų pradeda Wolfgang Rittig, g. 1571 m. Holsteine. Tas reikalavo, kad pradinis mokymas skaityti ir rašyti turi būti daromas ant šventojo rašto. 1612 m. jis Frankfurte prie Maino įteikė vokiečių kunigaikščiams raštą apie pagerinimą visatino apšvietimo, 1613 m. tapo pašauktas į Augsburgą pertaisyti mokyklų, bet 1614 m. jis tapo pavartytas už nepasiekimą to darbo. Tokią pat nepasėkmę jis turėjo Weimare, Kasselyje, Frankfurte palei Mainą. 1618 m. pašauktas į Koe-ten, jis keravėjo mokytojus ir potam įsteigė didoką mokyklą, kur pritaikė idėjas mokymo pagal laipsnį vaikų supratimo. 1619 m. Kalvyniškai, ji suėmė, pasodino į kalėjimą ir tik po 18 mėnesių teišleido, už tai kad daugias pažadėjo, negu galėjo tesėti. Nepasiekė jam nė Magdeburge, nors gėlo be jo pastoriai. Po daug bėdų ir kartumų gyvenimo Rittig pasimirė 1635 m.

(Toliaus bus.)

(Tas nuo 4-to pusl.)

susilyginus su Amerikonais apšvietoj ir turtingume.

Ant tų keturių pamatinių užduočių remiasi mūsų ateities Amerikoje kaip gyventojų šio krašto. Jei tai atsiėmsime, ateitis mūsų kaip gyventojų bus šviesi, jei ne atsiėmsime, liksime vargo bitėmis, kaip buvome per ilgus pračius amžius.

Viršminėti siekia yra abelnie siekia žmonijos, jie neturi nieko bendro su tautyste. Jeigu tuose dalykuose minėjome tautos vardą, tai tiksliai atskiriami vienos kiasos gyventojų nuo kitos. Bet pats atsiėmsime tų siekių ne išpildytų mūsų tautiškų pareigų — bet tapty naudingų įrankių atsiėmsim tautiškų siekių.

Užlaikymas tautystės lietuvių Amerikoje yra tai klausymas labai platus; jo išsiėmuri reikia apsipazinti su visoms aplinkybėms. Pakėlimas doros, apšvietos, gerovės, politiškios įtekėmės ir tautiškos dvasios, yra tai keliai, kuriais turime eiti, įsiekdami šviesesnės ateities.

Klausymai tie teip platus ir svarbus, ant jų reikia atkreipti atydą visuomenės, nes tik su jungtomis pajegomis galime pakelti mūsų ateivius ant augstesnio laipsnio, ir susilyginti su gyventojais kitų tautų.

Gilesniam apkalbėjimui mūsų ateities klausymo reikty pašvesti daug daugiau vietos negu laikraščio straipsniai leidžia. Apkalbėjimui iš visų pusių to klausymo per mažai būtų ir didelės knygos — tam reikalinga plati ir gili literatūra; kol ne pakils originališka lietuviška literatūra, kol lietuviški laikraščiai ne pasiekės kiekvieną tautietį, tol nebus galima aiškiai susiprasti, susitarti ir veikti geroj harmonijoje.

Jei norime sulaukti šviesesnės ateities, pradėkime darbą nuo pašalinimo biaučių papročių, pradėkime iš širdies remti raštus ir laikraštystę. Su jų pagalba sutvarkysime savo organizacijas, kurios yra raitais, kuriais važiuoja civilizacija ir gerovė! J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

J. Hertmanavičia.

ly, kaip antai Marshall Field, Mandel Bros., Carson, Pirie, Scott & Co., Charles Stevens; Fair, Siegel Cooper & Co., Rothschild, Boston Store, Hillman, Hub, priima tuos čekius; priims juos teipgi ir visi geležinkeliai ir viršutinių karų stacijų kasieriai.

— Pereitos nedėlios dieną, namuose pn. 217 Howard ave., moteris namų gyventojų, Fred Evans, virdama kavą, uždegė daug lengvus drabužius ir moteris pavirto į liepsnos stulpą. Jos vyras, išgirdęs riksmą, pasiskubino pagalbon, bet ir jo drabužiai užsidegė. Ugnį užgesino kaimynai. Abudu apdegusiu nugabeno ligonbutin, bet moterį daktarai nesitiki išgydyti.

— Chicagoj policija areštuoja daug užpuolių, kurie pasirodo atkakliais iš rytų darbininkais negalinčiais čia darbo rasti. Kituose metuose pulkai bedarbių, neturinčių prieglaudos darbininkų pasitaikydavo daug vėliau, rudenį tokių nebudavo. Matyt ateina Amerikoj blogi laikai.

— Pereitos nedėlios vakarą užsidegė arklinnikai Koneckio, pn. 384 Morgan Str. Sudegė keturi arkliai vežejo Bernsteino. Nuo ko užgimė gaisras, tas dar nesusekta, manoma, kad nuo padegimo.

— Pereitos nedėlios dieną, policistai Drager ir Hg, saliuone, Welzino, pn. 609 S. Clinton st., suareštavo 15 vyrų, sugriebtų prie lošio Crav.

Pereitą sanvatę Chicagoj pasimirė iš viso 525 ypatos. Tame skaitliuje buvo 286 vyriškiai ir 239 moterys; vaikų iki penkių metų amžiaus pasimirė 137, seulių virš 60 metų 101. Daugiausiai mirčių buvo nuo plaučių uždegimo, nes 76, nuo džiūvos 59, nuo širdies ligų 50.

Redakcijos atsakymai.

A. Graves. Vietinio korespondencij, kur buvo reikalinga, pataisė jau kiti ir tai geriau, aiškiau. Dp kartu taisyti tą patį negalima.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

Redakcijos atsakymai.

užsakymo. Visada dėk pinigų ar Money Order į tą patį laisškų kuriame tavorus užsakai. Nes jeigu užsakymas ateis be pinigų, mes negalėsime jo išpildyti, vien todėl, kad pinigų nėra, o jei ateis pinigai be užsakymo, mes nežinosime ką su jais daryti, vien todėl, kad prie jų nėra užsakymo.

6) Visada ant savo laisškų pasirašykite savo pravardę ir adresą. Nors ir tuksantj kartų mums rašę, visada reikia pasirašyti pravardę ir adresą kiekviename laiške, nes mes radę laisškų tarp 100 ar 200 laisškų be parašo ir adresu, nežinosime kęs jis yra ir negalėsime atsakymo duoti.

Su visokiais reikalais rašydami pas mus visada adresuokite teip:

A. OLSZEWSKI,
3252 S. Halsted St., Chicago, Ill.

NAUJOS KNYGOS, GAUNAMOS "LIETUVOS" REDYSTEJE.

Aritmetikos uždavinynas. Vadovėlis aritmetikos pradžiui; antroji dalis. Šita knygtė — antroji ir paskutinė dalis uždavinyno, paskirto aritmetikos kursui; elonai, kaip paprastai yra daroma, surinkta uždavinų su skaičiais visokių didumo. Parašyta Pr. Mašloto. Pusi. 68 prekė 20c

Lietuva tėvynė mano. Elimėms parašė K. Stiklėlis, telpa 14 gražių tautiškių dainelių. Puslapių 16 prekė 10c

Lietuviai ar geriausi keliais žengiamie priekyn? Nuodėmė atsiliepiams lietuvišką visuomenę D-ro Jono Šilupo. Arba sutrauka kalbą, laikytą Waterbury, Conn., 25 gruodžio 1906, Union City, Conn., 26 gruodžio 1906, Edwardsville, Pa., 31 gruodžio 1906 ir Scranton, Pa. vasyryje 1907 m. Pusi. 47, prekė 15c

Labai gražios Dainos. Surinktos K. Stiklėlio; čia patilpusios 32 dainos užrašytos nuo žmonių Liepalotų kaimo. Naumiesčio parapijoj, Suvalkų gub. Pusi. 39, prekė 15c

Pasaka apie carą mikitą. Pagal rusišką sutaisę, A. K. Išleido L.V.S. Labai gražus užimantis pasakojimas apie carą, kaip jis žmonėms įgriso ir kaip apie jį žmonės kalba. Puslapių 46, prekė 15c

R

Zurlino, susidedantis iš 30 muzikantų. Todėl prie puikios muzikos kiekvienas galės gerai pasilinksinti ir pasiūti ir linksmai praleisti paskutines dienas prieš liudnų adventus. Kviečiame visus, jaunus ir senus ant vakaro ateiti ir drauge su mumis pasilinksinti.

Komitetas J. L. S. K.

BALIUS! BALIUS!

Paterson, N. J. Dr. St. Sv. Kazimiero parengė 6 metinį balių 27 d. lapkričio (Nov.), 1907 m., Helvetia svetainėje, 54-56 Van-Houten gatvės. Balius prasidės nuo 8 val. vakaro ir trauksis iki 5 val. ryto. Užprašome visus lietuvius ir lietuvaite, senus ir jaunus atsilankyti ant tos linksmos nakties. Muzika gražys visokius lietuviškus šokius. Kviečia

Komitetas.

PIRMAS DIDELIS BALIUS SU PRAKALBOMIS.

Chicago, Ill. Susivienijimas draugų nuo 18-tos ir Union gatvių parengė didelį balių su prakalbomis 28 d. lapkričio (Nov.), 1907 m. Freiheit Turner svetainėje, 3417 So. Halsted st.; tarpe 34 ir 35 gatvių. Svetainė bus atidaryta nuo 3-ios val. po pietų. Įžanga nuo 3 iki 5 val. su draugystės ženklų dykai, o po 5 val. 25c. porai. Prakalbos prasidės nuo 4 val. po pietų. Balius prasidės apie 6 val. ir trauksis iki pusnaukio. Nepamirškite šitos brangios dienos, nes tai yra Padėkavonės arba kalakutų diena ir kaip kalakutas šaukia į pulką taip ir mes traukiame į vieną pulką. Lietuviai ir lietuvaite, atsilankykite ant šitų prakalbų ir balius, nes išgarsite daug naudingų dalykų. Sirdingai užkvičia.

Komitetas Suv. Dr-sčių.

Viršininkai Centro Komiteto "Aušros" Dr-stės.

Pirmsėdis — Dr. M. Želviene, 1 Church Str., Plymouth, Pa.
Sėdi. susinė. — J. Šernas, 3252 S. Halsted Str., Chicago, Ill.
Finansų sekr. — K. Gugis, 4945 Justine str., Chicago, Ill.
Kasierius — Dr. J. Šliupas, 1419 N. Main Ave., Scranton, Pa.

"LIETUVOS UKININKAS"

Laikraštis skiriamas Lietuvos darbo žmonėms. Išėina kas savaitę iš Vilniaus, Lietuvoje. Spaudimas ant gražios popieriaus, 16 pusėlių ir mėnesinis priedas.

Vienatinis laikraštis, kuris tęsytų daugiausia prasipatinę, nes jis suteikia teisingiausią žinią iš Lietuvos ir kitų dalių svieto. Amerikos - lietuvių užsirašykite minėtą laikraštį arba užrašykite savo gentėms tęsytų gyvenantiems. Lietuvoje metų prekę \$1.85, o Amerikoje \$2.50. Vienas numeris ant pamatymo 5 centai. Amerikoje vyriausio agentu yra:

M. J. Damijonaitis,
3250 S. Halsted St., Chicago, Ill.

Pajieškojimai.

Pajieškau lietuvių, kuris norėtų uždegti grosmės ir bučernės biznį. Randasi gera vieta naujame mieste. Lietuvių šeimynų yra apie 40, o pavieniu apie penkis kartus daugiau. Čia nėra jokio kito lietuviško biznieriaus; vieta labai gera ir geras žmogus gali padaryti gerą gyvenimą. Atsiskaitė tuojau šiuo adresu:

Jos. Skinderis,
Box 501, Harrisburg, Ill.

Pajieškau savo brolio Antano Jesevičiaus, Kauno gub., Telsių pavieto, Salantų parapijos, Gelgaudių sodžiaus. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:

St. Jesevič,
604 W. German st., Baltimore, Md.

Pajieškau savo pusseserės Petronėlės Jencaitės, Kauno gub., Andriejavo parapijos, Raudų kaimo, 2 mėnesiai kaip Amerikoje. Ji pati ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:

Kaz. Kaulus,
212 First st., Elizabeth, N. J.

Pajieškau savo brolio Juozo Kijio, Suvalkų gub., Pašlavių kaimo, Michailiško gmino. Jau

keili metai kaip Amerikoje. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:

Antanas Kizis,
59 Pine st., Elizabethport, N. J.

Pajieškau savo brolio Jono Lukošiaus, Kauno gub., Šiaulių pavieto, Saukėnų miesto. Jis buvo Anglijoje apie 6 metus, iš Anglijos girdėjau išvažiavo į New Yorką. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią ant adresu:

Kaz. Lukošius,
51 Knox Str., Lewiston, Me.

Pajieškau savo brolio Jono Letuko, Kauno gub., Raseinių pavieto, Laukados parapijos, Mikulių kaimo. 11 ar 12 metų kaip Amerikoje. Pirmiau gyveno Pittston, o vėliau Seatonville. Teipgi pajieškau savo pusbrolio Juozo Kantauto, Kauno gub., Raseinių pavieto, Laukados parapijos. Turį svarbų reikalą. Jie pats ar kas kitas malonės duoti žinią ant adresu:

M. Letukas,
2224 N. 15th St., Springfield, Ill.

Pajieškau savo brolio Jurgio Latvio, Kauno gub., Raseinių pavieto, Mankunų vol., Rožaitelių kaimo. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią ant adresu:

John Latvis,
34 R. R. Ave., Bridgeport, Conn.

Pajieškau savo draugo Jokubo Kazlauskio, Kauno gub., Panevėžio pavieto, Biržių parapijos, Slepnių sodžiaus. Pirmiau gyveno apie Boston, Mass. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią ant adresu:

And. Tankiunas,
910 — 6th St., Racine, Wis.

Pajieškau savo dviejų brolių Petro ir Antano Malaukių, Suvalkų gub., Senapilės pavieto, Freidos gmino, Panemunės parapijos, Vinčūnų kaimo. Jie pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:

Jurgis Maliaukis,
Box 173,
Cle Elum, Wash.

Pajieškau savo brolio Martino Karbauskio, Kauno gub., Raseinių pavieto, Skaudvilės parapijos, Pužų kaimo. 8 metai kaip Amerikoje; 2 metai atgal gyveno Grandville. Turiu prie jo šauktis, nes esu sunkiai sužeistas ir guli ligonbutyje, kur jau manęs nebeneri laikyti. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:

Juozapas Karbauskas,
3254 S. Morgan st., Chicago, Ill.

Aš Anastazija Lazdauskienė, po tėvais Lileikytė, pajieškau savo vyro - Kazimiero Lasdausko, Kauno gub., Raseinių pavieto, Vazgirių parapijos. Antri metai kaip Amerikoje, pirmiau gyveno Chicagoje. Aš ką-tik pribuvus iš Lietuvos ir norėčiau su juom pasimatyti. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:

Anast. Lazdauskienė,
1177 E. 63rd st., Chicago, Ill.

Pajieškau savo dėdės Kazio Delenevičiaus, Suvalkų gub., Vilkaviškio pavieto ir parapijos, Pavembrių kaimo. Pirmiau buvo Anglijoje, o apie du metai kaip pribuvo Amerikon. Teipgi pajieškau savo pusbrolio Juozo Barkausko, Suvalkų gub., Vilkaviškio pavieto, Gražiškių parapijos, Dambraukos kaimo; 5 metai kaip Amerikoje. Jie pats ar kas kitas malonės duoti žinią ant adresu:

Jonas Smitreivičius,
322 West End Av., Delray, Mich.

Aš Marijona Pupšienė, po tėvais Botškaitė, pajieškau savo vyro Antano Pupšio, Kauno gub., Raseinių pavieto, Vervešinių miestelio. Jis yra praeisri prie svimimo vyriškų drabužių. Plaukai gelsvi, pusėtinio ugio; kalba lietuviškai, lenkiškai ir rusiškai. Jau du metai kaip mane apleido. Pirmiau buvo St. Louis, o dabar, girdėjau, persikraustė Chicago. Turiu labai svarbų reikalą. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu, o busiu labai dėkinga:

Mar. Pupšienė,
85 Catharine Str., Box 6,
New York City.

Pajieškau savo švogerio Mikolo Jonušausko, Kauno gub., Raseinių pavieto, Rietavos parapijos. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:

Ch. Z. Urnich,
45 La Salle str., R. 8,
Chicago, Ill.

jos, Trys metai atgal gyveno Westville, Ill. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:

J. Reinsonas,
Box 11,
Ellsworth, Pa.

Pajieškau savo moters Marijos Poškauskienės, 42 metų amžiaus, Kauno gub., Panevėžio pavieto, Šadavos parapijos, Rukonių sodžiaus. 28 d. rugpjūčio, 1907 m. pabėgo nuo manęs su trejeta vaikų iš Beloit, Wis. ir išnešė \$900 mano pinigų. Vienas vaikas 18 m., zras 12 m., 3-čias 6 m. Moteris geltonų plaukų, nedidelė, pagal nosį turi karpa; girdėjau, kad yra Chicagoje aplink Canal gatvę ir vadinasi Marry Brown. Vyras su kuriuom pabėgo, yra 22 metų amžiaus, juosvų plaukų, nedidelio ugio, paeina iš Tauragės, Raseinių pavieto, vardas jo Jurgis Slupendra. Jeigu kas nors tą porą kur užtėms, tai malonėkite man pranešti adresu:

John Paskauskas,
4654 S. Paulina st., Chicago, Ill.

Pajieškau savo giminaičių: Aleksandro ir Juozapo Tamulionių ir Jud. Mikalidno. Visi Kauno gub., Panevėžio pavieto, Vabalninkų parapijos, Mikienų sodžiaus. Jie pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:

Jurgis Tamulionis,
33 Whitney st., Orange, Mass.

Pajieškau savo pusbrolio Stanislovo Buckaus, Vilniaus gub., Trakų pavieto, Valskinių parapijos, Gelunų kaimo. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:

Mik. Budrevičius,
C. A. Badger Newington,
Portsmouth, N. H.

Pajieškau apsigedimui apšviestos merginos, nepaisančios ant skirtingo tikėjimo, vistik koki tikėjimo; bile protinga. Ne jaunesnės, kaip 20 ir ne senesnės kaip 25 metų; turi mokėti, skaityti ir rašyti. Aš moku lietuviškai, vokiškai ir rusiškai; buvau kareivijoj du metus. Prašau maloniai atsiskaiti ir prisijusti savo fotografiją. Kiekvienai duosiu atsakymą. Atsiskaiti šiuo adresu:

Frank Vergissmeinnicht,
Box 263,
Greenwood, Ark.

Pajieškau savo draugo Kazimiero Mankaus, Suvalkų gub., Naumiesčio pavieto, Puncų kaimo, Kriukų valsčiaus, Ilguvos parapijos. Turiu labai svarbų reikalą. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:

Kaz. Račkaitis,
Box 9,
Vandergrift, Pa.

Pajieškau savo dėdės Francisiaus Rozickio, Kauno gub., Raseinių pavieto, Sidlavos parapijos, Piotkuniškių sodžiaus. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:

Vinc. Domači,
52 River st., Rumford Falls, Me.

Pajieškau savo dėdės Kazio Delenevičiaus, Suvalkų gub., Vilkaviškio pavieto ir parapijos, Pavembrių kaimo. Pirmiau buvo Anglijoje, o apie du metai kaip pribuvo Amerikon. Teipgi pajieškau savo pusbrolio Juozo Barkausko, Suvalkų gub., Vilkaviškio pavieto, Gražiškių parapijos, Dambraukos kaimo; 5 metai kaip Amerikoje. Jie pats ar kas kitas malonės duoti žinią ant adresu:

Jonas Smitreivičius,
322 West End Av., Delray, Mich.

Ant Pardavimo.

Už \$2800 pirkis lotą su dviem namais ant Wallace Street Chicago Heights. Rendor atneša \$31.00 ant mėnesio. Pati renda gali tas properties išmokėti. Atsiskaitė pas A. Olaszewski, 3252 So. Halsted St., Chicago. Mės turi daugybę gerų namų ant pardavimo visose miesto dalyse.

Parsiduoda labai pigiai saliuinas su visais tavorais ir rakandais šešioms ruimams. Parsiduoda dėlto, kad savininkas turi kitą užsiėmimą. Pasiskubinkite atsiskaiti adresu:

J. J. Kveden,
125 So. Jenessee st., Waukegan, Ill.

Isvažiuodamas iš miesto esu priverstas parduoti savo dalį, 13 metį senumo kriaučių kromą, nešančiamę gryną pelną \$4000 metams. Parduosiu už \$450. Pirkėjas turi būti kriaučius. Atsiskaitė ar rašykite pas:

Ch. Z. Urnich,
45 La Salle str., R. 8,
Chicago, Ill.

Parsiduoda labai pigiai saliuinas su visais tavorais ir rakandais šešioms ruimams. Parsiduoda dėlto, kad savininkas turi kitą užsiėmimą. Pasiskubinkite atsiskaiti adresu:

J. J. Kveden,
125 So. Jenessee st., Waukegan, Ill.

TIK PER TRUMPA LAIKA.

Paskireme mes parduoti, už labai numazinta preke, visokias knygas, gramatomis popieras, abrozdėlius, pastatomus altorelius, Skaplierius, Razančius, ir Palangos Trejas devynerias iš tos priežasties norime tad padaryti vieta dėl naujų tavorų, gražiausios popieros su puikiomis kvietkomis, tuzinas 25c arba 100 už \$1.30 ir mes expresą apmokėsime į visus kraštus, knygas ir kitokius daiktus iš mūsų katalogo duosime 60% dėl perkupčių tiktai. Didelį katalogą pasiųsime kožnam dykai, prisijunčiant 4c stempelį dėl kasty nusuntimo. Reikalaujame agentų, ir duodame gerą uždarbį ant mūsų tavorų. Adresas:

M. Zukaitis,
227 E. Main Str., New Britain, Conn. U.S.A.

Reikalavimai.

Reikalaujame 500 angliakasių, vedusių ir nevedusių, valstijoje Illinois; 8ac už anglių toną. Kelionė iš Chicago tiktai \$5.00, anglių sluogsnis 4 pėdos. Teipgi reikalauja 400 darbininkų valstijoje Wisconsin ir Michigan prie medžių darbo. Mokestis nuo \$28 iki \$35 su valgiu ir rėmu. Pigi kelionė iš Chicago. Darbas ant visos žiemos. Lietuviškos agentas. Adresai: J. Lucas, Room 3, 128 So. Clark st., Chicago, Ill.

Reikalauja gero vyru tuojau prisidėti prie lietuviškos kolonijos gražiausioje Texas valst. apygardoj, golfo pakraujy. Darbas ant visada ir geras mokestis geriems darbininkams, kurie gali įmokėti kelis šimtus dolerių ir buti sėnariais.

Didelis pelnas, pinigai pasidvejos ir bus apsaugoti. Rašyk arba atsiskaitė ypataiskai. Reikalaujame agentų. Lithuanian Colony, Room 8, 45 La Salle st., Chicago.

Reikalauja gero šiaučiaus į apatuvų kromą, darbas ant visada. Atsiskaitė adresu:

A. J. Jablonskis,
3262 S. Morgan st., Chicago, Ill.

IS BELOIT, WIS.

Čia yra nemažas lietuvių būrelis apie 18 vedusių ir 150 pavieniu. 25 rugpjūčio susipratę lietuvių sutvėrė čia pašilpę dr-stę vardo Svėnto Antano. Iš karto prisirašė 35 nariai, o dabar jau yra 56. Dr-stė turi charterį, pečėtį ir konstituciją. Vertėtų visiems lietuviams prie tos draugystės prisirašyti, nes nelaimei atsitikus turės kas juomi apsiuptyti ir kas ji sušels. Darbai eina gerai. Pigičiausia mokeskis \$1.65 ir kyla augstyn iki \$4.00. Beloitšikis.

JONAS J. GUDINAS

Užlaiko pirmos klasos saliuiną ir restauraciją, kur galima gauti geriausius gėrymus, cigarus ir valgius, teipgi turi puikią svetainę susirinkimams, baliams ir vestuvėms. Tėmykite adresą:

223 Wabansia av., Chicago, Ill.

641 Geografija arba žemės aprašymas. Pagal Gekle, Nalkovskį ir kitus sutaisė Šernas. Su paveikslais. Atsiskaitė adresu: 3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Knygų Katalogas

641 Geografija arba žemės aprašymas. Pagal Gekle, Nalkovskį ir kitus sutaisė Šernas. Su paveikslais. Atsiskaitė adresu: 3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

APLEIDO SPAUDA KNYGOS:

ORISSON SVETT-MARDEN

GYVENIMO MOKYKLA

Lietuvių kalbon išvertė K. ŽEGOTA

Šita knyga yra viena iš geriausių knygų lietuviškoje kalboje. Joje surašyti gyvenimai, patyrimai didžių žmonių. Yra tai „Knyga turinti pakelti dvasią ir įkvėpti visiems norą atsižymėti mokslo ir priderimi dalykuose“. Knyga patraukia, pridoda energiją, pajiegą ir ją nedėsi tol iš rankos, kol visos neperskaitysi. Yra tai knyga pasiliekanti vertės, nes nors ir dešimtį kartų ją perskaitysi, vistiek ji nestuos savo patraukimo, bet kas kart padarys didesnę įtaką.

Knyga turi 21 skyrių, kurie užsivadina sekandais: Žmogus ir proga; Jaunuomenės sunkios aplinkybės; Valios stiprumas; Litosos nuo užsiėmimo valandos; Genijališki jaunikačiai sunkiose aplkybėse; Kokį išrinkti amatą; Energiškos taupinimas; Savo laiku; Linksmumas ir ilga gyvastis; Oeras sudėjimas — tai turtas; Pasiryzimo laimėjimas; Taktas ir sveikas protas; Tikėk sau ir gerp save; Auklėjimo turto; Už kokių kaing įraunamas pasikventimas; Budas — tai pajiega; Darbo tvarka; Gyvenimas yra tuo, kuo ji padarome; Laimėjimas neveidint į pralaimėjimas; Ilga gyvastis ir kaip ją įgyti; Buk taupus.

Knyga yra ištiesų „Gyvenimo Mokykla“ tikroje prasmėje to žodžio ir iš jos išmoksi daugiau negu iš bent vienos mokyklos. Nusipirk ją, o nesigailėsi.

Knyga turi 235 pusl.

Prekė popieros viršais \$1.50; audimo—\$2.00.

Oras, Vanduo, Šviesa ir Šiluma.

Lekcijos prof. Blochman'o. Sutaisė ŠERNAS.

Vienas vardas p. Šerno jau užtikrina, kad čia yra knyga didelės mokslinės vertės. Knygoje išaiskinta: kodėl vienoj vietoj oras lengvesnis, kitur sunkesnis; kodėl ir kas gimdo žaibus, perkūnijas; iš ko susideda oras, kas jis yra, kokių sunkumų spaudžia ir tt. Knyga išaiskina visus tuos svarbiuosius klausimus, kuriuos mes būtinai turime žinoti.

Knyga turi 138 pusl.

Prekė knygos 40 c.

Kaip žmonės su ponais kovojo?

Sodietų sukilimai Ispanijoje, 15 amžiuje, Anglijoje 16 amž.

Parašė A. J-tis.

Pusl. 34. Prekė 10 c.

Laikrodininko atminimai.

Paveikslas iš Napoleono I. paskutiniųjų, nelaimingų karių.

Parašė Erikman-Satrius. Sutaisė S. M.

Pusl. 44. Prekė 15 c.

SVAJUS

Vaidzas siekimo augštybės.

Tragedija-Poema 5-ae aktuose.

Parašė Jonas Viskoška.

Tai yra fantaziškas piešinys parašytas dramatiškame pavidale. Paveizdai parentai ant tikrų atsitikimų. Svajus arba, kitaip užvadinus, Svajotojas, norėjo įvykdyti gyvenimą dangų, vienok per savo gyvenimą kentėjo vien vargą ir persekiojimus iš neapkenčiančių žmonių. Ant galo taip nukankintas.

Perskaite tą knygelę aiškiai pamatysite kaip sunkiais ir erškietuotais keliais turi eiti visi, kurie stengiasi įvykdyti gyvenimą tą, ką žmonija nesupranta. Visi žmonės yra išdalies klaidingi, todėl autorius, aprašinėdamas, nesilaikė nė vienos pusės, rašė taip, kaip gyvenime atsitinka.

Su ta knyga naudinga susipažinti kiekvienam žmogui, kuris tik save gyvaučia. Ją skaitant uželsi ant tokių minčių ir atjautim, kokių gyvenime galbūt niekada nesvajoji. Ją skaitydamas darsizinosi kaip įgyti dangų ir kodėl mums sunku yra ant žemės gyventi.

Puslapių 135. Prekė 40 c.

Gyvybė

Ir kitos trumpos poemos.

Parašė Jonas Viskoška.

Knygelėje telpa eilės: Gyvybė (Kantata), Ištvirkėlis, Vylius, 3 Sonetai, Proverbiai ir Jautimai.

Pusl. 41. Prekė 15 c.

Ta pati apdaryta audimu, kietuose apdaruose, auksinėmis litaroms atpausdinti parašai ant nugaros ir šono. \$2.50

559 Svieto pabaiga. Iš rusiško vertė Pr. Stulielis. Kas nori dasinoti kada bus svieto pabaiga, tegul perskaitysi šią knygelę. Chicago, Ill. 1902, puslapių 31 10c

597 Žvėrys ir Žmogus. Sutaisė pagal Schmehlį Šernas. Mokslas apie suduodavimą kuno visokių žvėrių, paukščių, sanarkojų, žarnapilvių ir žmogaus. Kiekvienas žvėris arba gyvis aprašytas pavieniai su visomis įvytybėmis ir kokių gyvunų gimine jis tveria. Su paveikslais. Chicago, Ill. 1906, pusl. 313 \$1.00

600 Ethnologia arba mokslas apie žemės tautas. Pagal Dr. M. Haberlandtą parašė Šernas. Su paveikslais. Yra tai svarbiausia moksliška knyga apie visus pasaulės žmonių vėleses. Ji parodo visų vietpatybių, visų žemės kraštų ir net mažiausių salelių žmones ir jų paveldimus. Aprašo jų klimes, parvą tikėjimą, pročiū, užsiėmimą ir abetinali vėją. Kas nori pilnai pažinti žmonių istoriją, tegul perskaitysi šią knygą. Chicago, Ill. 1903, pusl. 667 \$2.00

601 Namotomi priešai ir draugai žmonių. Pagal Bittnerį sutaisė Šernas. Aprašymas smulkiausių bakterijų giminių ir giliausių žemės sluogsnis, daug milijonų metų atgal gyvenusių ant žemės augmenis, vabalus, paukščius ir tt. Su paveikslais. Chicago, Ill. 1905, pusl. 137 \$1.50

auksčius ir tt. Su paveikslais. Chicago, Ill. 1905, pusl. 137 \$1.50

658 Ieto-Ija Chicago. Lietuvių, jų papilų ir kunigo Kraučuno proga suaukštinti „Lietuva“, būvali balaisio mėnesyje 1899 m. Čia telpa aprašymas: kiek yra lietuvių Chicagoje, kiek lietuviškų draugų, su kokiais vardais ir siekliais; chronologika per valga. Chicago lietuvių darytų nuo pat čia jų atsiradimo iki pabaigai 1900 metų; istorija jų papilų ir proga suaukštinti „Lietuva“. Chicago, Ill. 1901, pusl. 680 \$1.50

678 Lietuvių Pratevial Madoje Asijoje. Nuo senovės iki šio patenka į valdžia Persų. Parašė Lietuvos Mitojas (Dr. J. Šliupas). Knyga turi 283 puslapius ir 4 didelias mapas, parodančias vietas kur senovėje gyveno lietuvių pratevial. Aprašo lietuvių padėjimą dar 800 metų prieš Kristaus gimimą. Chicago, Ill. 1899 \$1.50

708 Rašto istorija. Pagal A. B. Schmitzerį sutaisė Šernas. Aprašo koki būdu žmonės rašyti išmoko, kaip išdirbo sau raštą kiekviena žmonių tauta, kokie buvo raštai senovėje daug metų prieš Kristų, kada žmonės vietoje rašto vartojo magselius ant kaurų, išpausytus ant medžio, iškapojimus ant akmenų, piešė paveikslus, ir tik neseniai daėjo iki šandieninio alfabeto (litary), su kuriuom dabar gal parasyti kiekvieną žodį ir visą apkalbėti taip gerai, kaip ir gyvū žodiu. Yra tai knyga, kuri ištikro žmogų lietuvių, parodydama kaip tobuluoln sviete raštas. Chicago, Ill. 1905, puslapių 304 \$1.50

722 Trumpa senovės istorija. Pagal prof. R. Vipper vertė iš rusų kalbos D. Su paveikslais senoviskų lietuvių ir 5-eis apsuvaltais žemėlapiis (mapomis). Yra tai tikriausia svieto istorija nuo seniausiu laikų, daug metų prieš Kristaus gimimą iki nuopuolimo Rymo viešpatystės. Chicago, Ill. 1904, pusl. 305 \$1.00

Apdaryta \$1.25

856 Aukos karės Dievui. Parašė Jonas Gražys. Ši knygelė aprašo kokios kada buvo karės, kas buvo jų prieasčia, kiek blėdės padarė ir daro žmonėms ir kas į jas stumia. Chicago, Ill. 1902, pusl. 40 \$1.00

861 Dras J. Basanavicius. Lenkal Lietuvoje. Iš rusų kalbos vertė V. Gintautas. nurodymai kaip lenkiška kalba sunaikino ir sudemoralizavo Lietuvą ir kaip ji kenkia lietuvių svulgi šiai dienai. Chicago, Ill. 1903, puslapių 41 15c

946 Priedelis prie lietuviško klausymo. Raštelis gvidenantis lietuvių raštelius po valdžia Rusijos ir po įleikme lenkystės. Chicago, Ill. puslapių 38 \$1.50

1135 Hygiena arba moksas apie užlaikymą sveikatos. Pagal Bernesą, Dr. Noll ir kitus, sutaisė Šernas. Yra tai nauja daktariška knyga. Kas ją su atyda perskaitys, pataliks apsaugoti nuo visokių ligų, užlaikyti čielybėje savo sveikatą, pagilinti savo amžių ir užauginti sveikus ir tvirtus savo vaikus. Chicago, Ill. 1897, pusl. 132 35c

1176 Pamatas Visokiai Reformai. Vadovas sveikatai, turtui ir laisvė. Populiariskas raštas apie klausimą valgybos. Parašė Otto Cardus. Su raštininko leidimu vertė J. Laukis. Knygtė suurodo kad visi ir kas-kurie tik telp pavadinim dilgantai valgiai, yra netinkamais žmonėms maistais. Chicago, Ill. 1907, pusl. 113 30c

1420 Tikyba ar moksas? Tikėjimais, moksliškis ir draugiškis - politiški tyrinėjimai, surankioti Dr. J. Šliupo. Antras patalysytas ir padidintas spaudimas. Chicago, Ill. 1901, pusl. 211 50c

1210 Aritmetika. Sutaisė S. Škauskas. Lesgas būdas išmokyti skaičiuoti (roknoti). Knyga padalyta į penkis skyrius. Skyrius I — apie skaitlius. Skyrius II — Trupiniai. Skyrius III — Prilyginimai ir proporeijos. Skyrius V — Proporejų prievadinės. Chicago, Ill. 1897, pusl. 104 25c

1300 Rankvedis angliškos kalbos. Pagal Ollendorffą, Harvey, Maxwell ir kitus surašė J. Laukis. Yra tai praktiškausia knyga išimokimui angliškos kalbos padim per save be pagelbos mokytojo. Chicago, Ill. 1906, puslapių 307 \$1.25

1326 Žodynas lietuviškai - angliškos kalbos. Dalls II. Sutaisė A. Lalls. Čia ras visus lietuviškus žodius išgulytus angliškai. Kožnas žodis paženklinas kursyvoms litaroms prie kokio gramatikos skyriaus jis priguli. Knygos formatas 6x9 colius. Kiet, mėlėsojui apguktyti turpde omputo ant nugaros. Chicago, Ill. 1902, puslapių 382 \$2.00

1327 Žodynas lietuviškai - angliškos kalbos. Dalls II. Sutaisė A. Lalls. Čia ras vis

1323 Žodys. Tas pats kaip No. 1322, tik pilnai apdarytas brangia, gražia moroko skura. (Čia audimo nėra nė biskio) \$7.00

1498 Lietuviškas Sapiņnikas. Su rinktas iš daugelio svetimų sapiņnikų ir sutaisytas pagal tikrą persiškai-egiptišką sapiņniką, su 310 abroželių, su aprašymu planetų ir paalpių, kokias senovės žmonės vartojo dėl atspėjimo ateities. Geriausias išguldos visokius sapiņnikus, kurie tik žmogui prisipažnui gali. Chicago, Ill. 1895, pusl. 205. 50c Tas pats drūtal apdarytas 65c

1515 Orakulas. Naujas pilnas Orakulas arba knyga burtų, monų ir visokių paslapčių ir praktiška C. C. St. Germain Delnauzistės, su paveikslėliais Surtino ir išguldos iš svetimų kalbų J. Lauks. Yra tai didžiausia ir praktiškausia monų knyga, burtų ir delnauzistės mokslo. Formatos 6x9 colius, ant viršaus apdarys kolortuotas paveikslas burtininko ruimo. Chicago, Ill. 1904, pusl. 412 \$3.00 Drutuose apdaruose \$3.50

1521 Paslaptys Magijos bei Spiritizmo Sviesoje Mokslo. Pagal svetimus šaltinius sutaisė J. Lauks. Yra tai išauginimas monų darymo. Šioje knygoje atrastie visos monų ir burtų paslaptys ir jas suprasite, nes aiškiai apšviestas ir paveikslais parodytos visos paslaptys ir būdai jų darymo. Chicago, Ill. 1903, pusl. 262 50c

1632 Gyvenimas Šv. Tėvo, Popieiaus Benedikto IX, valdžiusio apašta iška sostą Ryme nuo 1033 iki 1044 metų 25c

Pingus prisiskit per Money Order ar registravotose gromatoje adresuodamas:

A. Olszewski
3252 S. Halsted St., Chicago, Ill.

Stereoskopai arba Teleskopai.

Stereoskopas arba Teleskopas yra tai prietaisas arba siuronas su padidinčiais stiklais, per kuriuos kad stūrai ant abroželio, abrožėlis pairsta į natūrališką paveikslą, kuriame matosi tas grupas žmonių, triučių, visai miestą, pilsdus laukus, miškus, daržus ir telp toliau, taip kaip kad pats toje vietoje būtumėte ir viską savo akimi matytumėte. Teleskopas paverčia į natūrališką ešybę, padidina į aiškierio žmogų nuo žmogaus ir išrodo jais ne paveikslu, bet tikrą atstiklinį. Mes turime dabar ant pardavimo gražiausius stereoskopiskus paveikslus, kaip matote žemiau surašytus.

SERIJAI I.

Susideda iš 12 Stereoskopiskų paveikslų pundeļje. Prekė 50c. už pundeļį.

- Štai ką juose gali pamatyti:
- 1 Stebtinė geioval Yellow-Stone Parko.
 - 2 Kvietinė paroda, mieste Saratogo, N. Y.
 - 3 Bowerly gatvė New Yorke.
 - 4 Didysis vandens puolimas, Yellow-stone Parko.
 - 5 Tipiška tabako farma, Kuboje.
 - 6 Sudo butas mieste Honolulu, ant salos Hawaii.
 - 7 Žuvų rinka, mieste Manliės, ant Filipinų salų.
 - 8 Sen Jose gatvė, mieste San Juan, Porto Rico.
 - 9 Puikiasia pils mieste Rheinstetne, Prūsiose.
 - 10 Puikiasias žurandis Salone de Jeneta, mieste Vienoje.
 - 11 Švento Mykolo palocius, Peterburge, Rosijoje.
 - 12 Švento Petro bažnyčia ir pilacius Ryme.

SERIJAI II.

Susideda iš 25 Stereoskopiskų paveikslų bakseļje. Prekė 75c. už bakseļį.

- Štai ką juose gali pamatyti:
- 1 Gražiausias vandens puolimas, Havana Glen, N. Y.
 - 2 Orandųjų sočas, Floridoje.
 - 3 Didžiausias pašto būdiknas, New Yorke.
 - 4 Stebtinas vandens puolimas, Niagara Falls, New York.
 - 5 Puikiasia svetainė United States Hotelyje, mieste Saratogo, N. Y.
 - 6 Kupiška gatvė, Obispo, mieste Havanos, Kuboje.
 - 7 Ukinkno namai, Kuboje.
 - 8 Įplūdkymas galvių mieste Manliės, ant Filipinų salų.
 - 9 Geležinkelis ant salos Hawaii.
 - 10 Gatvė miesto Manliės, ant salos Filipinų.
 - 11 Kapelija "Sousa" ant Paryžiaus pa-rozės, Francūzijoje.
 - 12 Palmų daržas mieste Frankfort, Prūsiose.
 - 13 Merginos parduoda kvietkas mieste Kopenhagen, Danijoje.
 - 14 Puikiasias kvietkų darželis, mieste Monte Carlo.
 - 15 Rustoval vandens puolimas, Norvegijoje.

16 Opera avenue gatvė, Paryžiaus, Francūzijoje.

17 Moterys duels su kardais.

18 Moterys prie arbatos.

19 Motina kudiķi prausia.

20 Kal: labai dideli tie mašinai.

21 Vakaro diskusijos.

Ir kėturi kitoki paveikslėliai.

SERIJAI III.

Susideda iš 25 Stereoskopiskų paveikslų bakseļje. Prekė \$1.00 už bakseļį su 22 p. siūliu.

Štai ką juose gali pamatyti:

- 1 Kristaus užgimimas Betlejeus mieste.
- 2 Trys Karaliai atliko gimusį ir atnešė jam dovanas.
- 3 Kristus, dar kudiķi budamas, mokina daktarus Jeruzolius bažnyčioje.
- 4 Kristus ant svodbos, Kalnoje Galilejaus. Permaino vandenį į vyną.
- 5 Kristus ant kalno kalba prie šauk.
- 6 Judošius savo pabuđavimu išduoda Kristų žydams.
- 7 Simonas pagalbsti Kristul kryžių nešti.
- 8 Šventa Veronika apšluosto veidą Kristul.
- 9 Jėzus rimina moteris, kad jo ne-veikų.
- 10 Jėzus prie kalno Golgotos, nukryžiuojamas.
- 11 Žalnieriai ir Sv. Petras prie kalno Golgotos.
- 12 Kristus pveda savo motiną Jonai.
- 13 Skaito Kristul myrio dekretą ant kalno Golgotos.
- 14 Žydai ruošiasi kaiti Kristų prie kryžiaus.
- 15 Kristus kung ima nuo kryžiaus.
- 16 Kristus keltas iš grabo.
- 17 Kristus žengia į dangų.
- 18 Regykla šigdieninio Betlejeaus.
- 20 Kaip šigdien išrodo Stainelė, kuriuoje Kristus gimė.
- 21 Bažnyčia apreiškimo Šv. P. Marijos.
- 22 Bažnyčia oudavota ant grabo Šv. P. Marijos.
- 23 Kaip šigdien išrodo Kristaus grabą.
- 24 Kaip šigdien išrodo Kalvariją, kur Kristus mirė.
- 25 Ulybtė po vardu Jėzus "Štai žmogus".

SERIJAI IV.

Susideda iš 100 Stereoskopiskų paveikslų bakseļje. Prekė \$2.00 už bakseļį.

Šioje serijoje yra 4 skytus tiek paveikslų kaip pirmutinėje serijoje. Ir štai ką juose galite pamatyti:

- 101 Besitarianti audra ant ežero Erie.
- 102 New York. Tavorų krovimas į didelį oceaninį laivą.
- 103 New York. Pilies daržas (Castle Garden).
- 104 Boston. Ežeras viešame darže.
- 105 Atlantic City, New Jersey. Pamyry.
- 106 Niagara. Patkavinis vandenskrūtys nuo ožinės salos. (Horse Shoe Falls from Goat Island).
- 107 Chicago. Auditorium viešbutis ir Michigan Avenue.
- 108 Kaskados ir pokylinė svetainė. L. P. Parodos 1904m.
- 109 Moki indijonas namieje.
- 110 Moki indijonų gyvenimas.
- 111 Sioux indijonų vadas, He-No-Frad.
- 112 Vartininkai (The Sentinels) 3,043 pėdų angai, Yosemite, Cal.
- 113 Motina girių, 63 pėdas apėmio. Yosemite Klony, Cal.
- 114 Magdelenos Kolegija, Oxford, Anglijoje.
- 115 Airija. Killarney, pils Ross.
- 116 Įėjimas į Muckross Kilostratų, Airija.
- 117 Šiaurinis miestas, Gibraltar.
- 118 Bėrynas. Boudier lovis ir Kato-dra.
- 119 Vokietija. Griuvėsiai viduraminių pilies.
- 20 Vokietija. Laivas apleidžiantis Koblenca, ant Rheino upės.
- 121 Švedija. Stockholm nuo vandens pusės.
- 122 Stockholm. Karališkas palocius.
- 123 Švedija. Ant kelio į Odde.
- 124 Švedija. Lejono pils, Goteborge.
- 125 Šveicarija. Mount Blanc šturinuo Chamoni.
- 126 Thun, Šveicarijoje.
- 127 Žiuvinis kiemas, Alhambra, Granada, Ispanijoje.
- 128 Katedra Notre Dame, faskada. Paryžiaus, Francūzijoje.
- 129 Tullerijų daržas, Paryžiaus, Francūzijoje.
- 130 Palocias tautų ant upės Seinaus Paryžiaus Paroda, 1900m.
- 131 Venus de Milo Louvre, Paryžiaus, Francūzijoje.
- 132 des Champs Elysees, Paryžiaus, Francūzijoje.
- 133 Didžioios operos palocius, Paryžiaus, Francūzijoje.
- 134 Tvirtinė Šv. Jono ir Katedra, Marselies, Francūzijoje.
- 135 Laivų užplauka ir ežeras, Villefranche, Francūzijoje.
- 136 Carniche keltas ir ežerėlis Villefranche, Francūzijoje.
- 137 Pajurinis kraštas Casino, Monte Carlo.
- 138 Vatikano daržas ir Šv. Petro katedra, Ryme, Italijoje.
- 139 Rymas šturinuo bokošto Šv. Petro katedros.
- 140 Didžioji galerija Colona palociuje, Ryme, Italijoje.
- 141 Skliautas Sottinio Severo, Ryme, Italijoje.
- 142 Koloseumas, Ryme, Italijoje.
- 143 Nesenai atkastas palocius, Pompejo, Italijoje.
- 144 Senatas ir Kanalas, Milane, Italijoje.
- 145 Kelias įv. Juozapo, Venecijoje, Italijoje.
- 146 Sėrimas karvelių ant piečiaus San Marco, Venecijoje.
- 147 Kelias Šv. Andrejaus, Venecijoje, Italijoje.
- 148 Mahometonų bažnyčia Omara.
- 149 Oceaninis pakraštis, parodantis roko užuolanas, Algierė.

Puiki Lietuviška Krautuvė Gatavų Drapanų.

Visokių kalnų ir gero darbo. Galite tolgai gauti kuogeriausią ir pigiausią mardikinių, paklaidelių, pirštinių, skrybėlių ir kitų daiktų. Užsikaup tolgai ir didelę krautuvę dirbtuvę pirmos klasės krautuvė; reikia gauti pasidoti drapanus į 24 valandas. Dirbame visokius vyriškus drabužius, tolgai ir kuniškius sultanus, plūdus ir kitus reikalingus drabužius.

Agentura Szifkorcziu.

Čionai galima gauti šifkortes ant visų litių ir geriausių talvų. Išsiuđia pinigų ir visą svetą pigiausiai ir geriausiai. Tautiečiai, atsilankykite pas mane, o užtikrinu, kad busite visi užgandinti. : : : Gyvenanti kituose miestuose tolgai galite viską gauti per susirašijimą, pavėždam: šifkortes ir pinigų siuntimą. Rašdami, visada adresuokite:

R. Stanelowicz
121 E. Main St.
Amsterdam, N. Y.

RAISTAS (THE JUNGLE)

Toji, labai pagręsėjusi ir pageidaujama knyga spaudoje, ir netrukus bus užbaigta. Knyga parašyta vieno geriausių Amerikos raštininkų, p. Upton Sinclair ir išversta lietuviškoj kalboje.

"RAISTAS" jau išversta į 18 visokių kalbų ir tas parodo kaip ji visoj pasaule yra pageidaujama. Ji sujūdino Amerikos visuomenę. Lietuviams tuom žingeidesnė ta knyga, jogei aprašyta lietuvių gyvenimas su visomis smulkmenomis, kaip veidrody permatomi vienų vargai, kitų linksmybės.

Toj knygoj aprašyta Amerikoje mėsos trustas, Chicagos skerdiņyčia kaip nuodina visuomenę ir kaip prie mėsos kobauriausius dalykus primaišo, kad tik daugiau uždirbti.

Knyga faktiškai parodo visą sukybių ir skriaudimų sistemą, ir į ką ji paverčia žmones, kuriems iš savo rankų darbo reikia užsilaikyti. Ji parodo, ką nukentčia moteris pioviniojo, kaip jos tampa sužagiamos ir šeimynų gyvenimai buna suardyti ir kad paleistuvystė ir kiti nelaimingi apsieiškimai tai tik pasekmė nelemty sanlygų.

"RAISTAS" naudinga perskaityt visiems, jis labai naudinga kalbėtojams.

"RAISTAS" tai stora knyga, ir bus tikras papuošimas lietuviškoj literaturoje, netrukus bus užbaigta, kaštus kaip ir angliškas originalas \$1.50, bet kurie dabar prisijų tik \$1.00 apturės tą svarbų veiklą pirmiau ir pigiau. Vietiniai gali užsimokėti "Vienybės" redakcijai. Rašant reikia adresuoti ant išleistojuos vardo taip:

J. NAUJOKAS

120-124 Grand Street Brooklyn, N. Y.

150 Gėrymo fontanas ir gatvė Senamo Kairo, Egipte.

151 Bestmeldiant dervišai kleme mahometonų bažnyčios Gamoa El Ala.

152 Mahometonų bažnyčia Sultano Hassan, šturinuo, nuo Cielado slegų Kairo, Egipte.

153 Pyramidos ir Arabų vilija, šturinuo nuo Ghizeh kelio, Kairo, Egipte.

154 Arabija. Daržas išdūvusame upės lake.

155 Įėjimas į palocių, Singapore, Indijoje.

156 Turgaus diena-Singapore, Indijoje.

157 Tautiškas greitis traukis, Singapore, Indijoje.

158 Policijos stacija Hong Konge, Chinijoje.

159 Žibintinis Hong Konge, Chinijoje.

160 Chiniečių vienbuoriniai laivai į plaukoj Hong Konge, Chinijoje.

161 Gražusis kelias Shanghai, Chinijoje.

162 Žvilgis ant viešos turgavietės, Shanghai, Chinijoje.

163 Tautiškas priešpėčių namas ant salos Java.

164 Tokyo, Japonijoje. Iriso gražybės laukai.

165 Yokohama, Japonijoje. Pradas egipskių lotus kvietkų pilname žydėjime.

166 Junty žinyčia Honmoku, Yokohama, Japonijoje.

167 Yokohama, Japonijoje. Šiaučius dirbant lytines kurpes.

168 Yokohama, Japonijoje. Kriauklinių žuvų pardavinėtojas stotis.

169 Paroda ugnagesnių atletų, Yokohama, Japonijoje.

170 Yokohama, Japonijoje. Kvietkų daržas.

71 Yokohama, Japonijoje. Altorius, namas jaunų gerbėjų Matsuri procesijoje.

172 Japoniški valkatai, nešanti pokylinį Matsuri altorius, Yokohamo.

173 Matsuri pokylis, muzikos pastolas ir šokėjai, Yokohama, Japonijoje.

174 Yokohama, Japonijoje. Daržovių pardavinėtojas, rodantis savo turtą.

175 Japoniški kudiķiai ledinės smetnos šetroj, Yokohama.

176 Japoniškas žvejys prieplaukoj, Yokohama.

177 Japoniečių budas eiti pailsin.

178 Trepai į Kigomizų žinyčią, Kyoto, Japonijoje.

179 Kyoto, Japonijoje. Kigomizų žinyčia.

180 Aukelinis paviljonas ant ežero Kinakauji, arti Kyoto, Japonijoje.

181 Senoviska žinyčia Fujiyama, Mt. Fuji, Japonijoje.

182 Teatro gatvė, ilgio vieng milio, Osaka, Japonijoje.

183 Nara, Japonijoje. Tukstantis žibintų prie Ka-suga-No-Miya žinyčios.

84 Nikko, Japonijoje. Senovės akmeninis šuo, sergiantis Nikko žinyčia nuo Piktos.

185 Hawaiiški mokyklos kudiķiai.

186 Palmų daržas ant kranto Monolos upės, Honolulu, Hawai.

187 Daktilinių palmų kelias, Honolulu, Hawai.

188 Hawaiiška moteris, gaudanti Peohal, mažutę kriauklinę žiuvakę.

189 Chialiečiai renkami rytūs, Hawai.

190 Gyvenimas Preterioje, Piciakio Afrikoj.

SERIJAI VI.

12 teip ant maišyto gatunko paveikslų pundeļje. Prekė 75c. už pundeļį.

Šioje serijoje, gražiausi paveikslėliai. Labai aiškūs, yra dirbti gabiausių artistų, brangaus darbo. Į juos šturinuo matai visą teip aiškiai kaip kad prieš akis nebūtų teip paveikslėlio, bet tikrai gyva regykla.

Atminkite, kad virš parodytos prekės yra tik už paveikslėlius, be Teleskopo. Pats Teleskopas kaštuoja \$1. Vieno Teleskopo užtenka ant visų ir visokių paveikslėlių turėti, tai vienas Teleskopas užtenka žiems visiems.

Vienas Teleskopas užtenka vieniems paveikslams. Kada turite teleskopą, tai gali imti paveikslus kokius tik nori ir viski tie į tą patį teleskopą.

Siųsdami pinigų ant teleskopo ar ant kitokių reikalių visada adresuokite:

A. OLSZEWSKI,
3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Pirma Lietuviška Banka Amerikoje Ir Didžiausias Ofisas Szifkorcziu ir Pinigu Siuntimo

3252 So. Halsted St., kampas 33čios, Chicago, Ill.
A. OLSZEWSKIS, Savininkas.

Banka.

Šioje bankoje kiekvienas lietuvis gali gauti pasiskolinti pinigų pirmimui namų, lotų ar farmų už prieinamą procentą ir ant lengvų išmokėsčių. Teipgi kiekvienas lietuvis gali čia pasidėti savo pinigų kada nori ir atsiimti kožname laike. Už sudėtus pinigus ši banka moka 3% ant metų.

Šioje bankoje yra geriausiai ir saugiausiai įtaisytos skrynelės (boxai) pinigų užkavojimui, prie kurių nė ugnis, nė vagis negali prieiti. Skrynelės yra parsamdomos žmonėms po \$3.00 ant metų.

Pinigų Siuntimas.

Šita banka išsiuđia į svetą daugiau pinigų negu kokia nors kita banka. Per čia siuđia pinigų ne tik lietuvių, bet ir amerikonių ir kitos tautos, ir ne vien aplinkiniai, bet atvažiuoja net iš kitų miesto kraštų čia pinigų siųsti, todėl kad šios bankos siuđiami pinigai greičiausiai nueina.

Šifkortės.

Šioje bankoje talpinasi agentūros visų laivinių kompanijų. Čia galima gauti šifkortes ant kiekvienos linijos į kur tik nori išvažiuoti ar atvažiuoti. Šifkortių prekės čia tokios pat kaip ir pačių kompanijų ofisuose. Čia kožną dieną galima gauti laivą išvažiuoti į kraują; o daugiausiai laivų išplaukia subatomis, tai iš Chicago reikia išvažiuoti ketvergalis.

Real Estate.

Šita banka parduoda namus, lotus ir farmas. Jeigu manai ką nors pirkti mieste ar kitur, tai pirmiau dasižinok apie parduodamas vietas ir jų prekes šioje bankoje.

Ko tik reikalaui, čia viską gausi.

Jei reikalauji pirkti namą, lotą ar farmą — čia juos gausi.

Jei reikalauji jų nupirkimui pinigų — teip-pat čia gausi.

Jei nieko nenori pirkti, bet nori savo pinigų nuo vagies ir ugnies apsaugoti — tai pasisamdyk už \$3.00 šioje bankoje skrynelę, o nė vagis nė ugnis prie jų neprieis.

Nori važiuoti į kraują ar savo gimines iš krajaus pargabenti, — kreipkis į čia, o gausi geriausia šifkortę.

Nori pasiųsti pinigų į kraują, — siųsk juos per šią banką, o greičiausiai ir saugiausiai nueis.

Ant galo, kokių tik nori knygų — ir tas visas čia gausi.

Gyvenanti kituose miestuose teip-pat čia gali viską gauti per susirašymą, kaipio tai: šifkortes, pinigų pasiuntimą ir bankon pasidėjimą. Turi kelis dolerius, nori juos sutautuoti (uždegti), prisiųsk šiton bankon pašto money orderiu, o gausi nuo mūsų bankinę knygėlę ir visą reikalingą informaciją.

Rašdami su bent kokiais reikalais visada adresuokite šiteip:

A. OLSZEWSKI
3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Ar moki rent'a?

Jeigu teip, tai apskaityk kiek turi išmokėti per vienus metus, o pamatysi, kad už tuos pačius pinigus gali išmokėti namus, kuriuose galėsi senatvėje ramiai gyventi. Jeigu dabar užpirksi namus, tai per dešimtį ar penkiolika metų rentas sugrąžis tau pinigų užmokėtus už namus ir turėsi savo savastį ant viso amžiaus.

Tėmykite kaip pigiai galite nupirkti pas mane namus su lotais. Turiu šimtus namų ant pardavimo; čionai paduodu ke-

lias prekes, parodymui, kad kožnas gali sau pigiai namus nupirkti:

Ant ILLINOIS COURT galite gauti namus už \$1200, \$1400, \$1500, \$1600, \$1800 iki \$4500

Ant AUBURN AVE. namai su lotu už \$2000

Ant LOWE AVE. namai su lotu už \$1400

Ant 35 & LOWE AVE. namai su lotu už \$7000

Ant EMERALD AVE. galite pasiskirti už \$2500; \$2700; \$3000 iki \$3800

Ant WALLACE ST. galite nusipirkti už \$2800; \$3200; \$3600 ir brangiau.

Ant SO. HALSTED daug visokių namų biznio ve-

dimui, galite pasiskirti už \$3100 iki \$40.000

Ant 35th STREET murinis namas, rentas \$4600 ant mėnesio už \$4500

Ant LYMAN & FARRELL murinis namas —Storas 2 lubų už \$4600

Ant 35 ir LOWE AVE. murinis — 2 lubų, Storas \$7000

GRAND WORK, ILL. namai su lotu arti 49 av. už \$2000

EAST CHICAGO, ILL. Geri bizniui namai už .. \$2940

Kreipkitės pas

A. Olszewski
3252 S. Halsted St.

